

FICCIONS I *FANFICTIONS*

INTRODUCCIÓ A LA LITERATURA *FANNISH*

ALÍCIA FOLGARONA RIBOT
Llengua i Literatura Catalanes

Facultat de Lletres
Universitat de Girona
Maig 2014

ÍNDIX DE CAPÍTOLS

Uns mots	1
Definició i orígens del <i>fanfiction</i> i el <i>fandom</i>	3
<i>Fanfiction</i>	3
<i>Fandom</i>	4
Orígens	6
Modernitat	8
Comunitat <i>fannish</i>	10
El <i>fanfiction</i> i la literarietat	14
Arxitextualitat i literarietat	14
Concepció del gènere	15
Transtextualitat i literarietat	16
El <i>fanfiction</i> i la transformativitat	19
Transformativitat segons els fans	19
Hipertextualitat i transformativitat segons Genette	20
Metatextualitat	24
Intertextualitat i paratextualitat	26
Mons possibles	28
Les motivacions dels <i>fanficc</i>ers i el futur del gènere	34
Mots finals	37
Bibliowebgrafia	39
Corpus citat	43
Annex: Diccionari introductor al <i>fandom</i>	I

UNS MOTS

Fins i tot en la cultura actual, tan ràpida, tan interconnectada, hi ha racons que de vegades se'ns escapen. Un d'ells és el *fanfiction*. Per a alguns, aquesta paraula pot no significar res; per a d'altres, en canvi, és una part essencial de la nostra vida cultural i ho ha estat des de fa un nombre respectable d'anys.

El *fanfiction* té les seves arrels en l'origen mateix de la literatura i l'art, però alhora és un fenomen estrictament propi del segle XX i, sobretot, del XXI. Està profundament lligat a la cultura de masses, a Internet i a la ciberliteratura; de fet, el *fanfiction* és la ciberliteratura, en el sentit que en representa el gruix essencial i majoritari. I, tanmateix, roman en l'ombra, tot just ara en surt una mica. Per què?

El present treball pretén ser una introducció a aquest fenomen tan complex, i tan desconegut, que anomenem *fanfiction*. Parlarem de les seves característiques i de la seva història, com també dels aspectes que, segons el punt de vista de la teoria literària, poden tenir-hi més interès. El subtítol del treball diu “literatura *fannish*”. *Fannish* vol dir “dels fans”, perquè el *fanfiction* efectivament els pertany. Parlarem de les seves convencions, de les seves obres, dels seus autors, de la seva relació amb la cultura pop i de moltes altres coses.

Considerant la relativa novetat que suposa aquest camp d'estudi a l'àmbit acadèmic, més encara a l'hispanic i, sobretot, al català, enfocaré l'assumpte no només des d'una vessant analítica, sinó també en gran part descriptiva. No vull només analitzar-lo trosset a trosset: vull fer-lo assolible al públic universitari i, per què no, també a un públic general més o menys lletrat. Vull mostrar-vos-en els aspectes que m'han fascinat durant tant de temps i que continuen fent-ho.

La meua voluntat no és d'exhaustivitat, en cap cas. No només perquè ens trobem en el context d'un Treball de Final de Grau, sinó perquè l'amplíssima complexitat de l'assumpte m'ha obligat necessàriament a triar entre oferir-ne una visió general i incompleta i una visió particular i igualment incompleta. A través d'aquest primer contacte amb el *fanfiction* espero, si més no, picar una mica la curiositat dels lectors i obrir noves possibles vies per a la investigació futura.

Per tal d'elaborar l'estudi que llegiu, he combinat fonts textuais de tipus divers. Per una banda, trobem la documentació directa: és a dir, els textos de *fanfiction* de per si. He treballat amb un corpus limitat de relats, triat específicament per donar suport a les meves explicacions. En segon lloc, trobem la documentació indirecta, que pot ser tant d'origen acadèmic, com periodístic, com generada pel mateix àmbit del *fanfiction*. Finalment, també he comptat amb l'eina de la

meva experiència personal, la qual m'ha proporcionat un coneixement útil de la visió que és té del fenomen des de dintre.

Al llarg de treball anirà apareixent terminologia especialitzada relacionada amb l'àmbit *fannish*. Per tal de comprendre-la en la seva totalitat i ampliar-la, podeu consultar el *Diccionari introductori al fandom*, inclòs com a annex, en el qual es defineixen els termes de manera ordenada i sistemàtica.

Finalment, no puc cloure aquesta introducció sense fer referència a la vessant sociolingüística del fenomen. El *fanfiction* és, a dia d'avui, bàsicament anglòfon, tot i que també hi ha una gran quantitat d'obres en espanyol (sobretot de l'àmbit llatinoamericà) i en altres grans llengües occidentals. La comunitat *fanficcer* catalana és petita i dispersa, ja que, com confirmen les meves pròpies observacions al llarg dels anys, la major part d'autors catalans de *fanfiction* escriu en castellà, tant per voler arribar a més públic com per la raó natural que, ja d'entrada, normalment les obres els arriben doblades i/o traduïdes al castellà i el més senzill és derivar-ne *fanfiction* en el mateix idioma. Malgrat això, o precisament per això, he pensat que no estaria de més elaborar un treball introductori al *fanfiction* en la nostra llengua, per tal de fer el fenomen més conegut en terres catalanoparlants.

Per començar, duré a terme una aproximació al terme, entès de la manera més planera possible, per tal d'assentar les bases sobre les quals construiré el meu discurs.

DEFINICIÓ I ORÍGENS DEL *FANFICTION* I DEL *FANDOM*

*Fanfiction*¹

Parlem de *fanfiction*. És una qüestió que es pot estudiar des de múltiples punts de vista: legislatius, sociològics, sociolingüístics fins i tot, però també (i això és el que a nosaltres més ens interessarà) des de la vessant artística i de construcció de mons ficticials.

El *fanfiction* és una mostra clara de gènere, o de classificació, o de mecanisme creatiu, sorgit en un context social i cultural molt específic, del qual resulta difícil o impossible poder-lo deslligar. Parlar de *fanfiction* és parlar de *fanart*, de *copyright* i de cultura popular contemporània, i parlar de tot això significa introduir-nos en la més pura (i inevitable) interdisciplinarietat espontània. Ja d'entrada ens trobem, doncs, en una xarxa textual complexíssima, multi-format, gairebé podria dir-se que el somni de qualsevol estructuralista.

Però, per començar: què és el *fanfiction*?

Una obra de *fanfiction* (també escrit *fan fiction*, *fan-fiction*, *fan fic*, *fanfic*, *fan-fic* i altres variants) és, per dir-ho ras i curt, i seguint a peu de lletra l'etimologia de l'expressió, una obra de ficció escrita per un aficionat.² Entenem per aficionat, en aquest cas, un *fan*: una persona més o menys coneixedora de les regles i característiques d'un univers i d'uns personatges i que en genera obres derivades sense ànim de lucre, amb voluntat bàsicament recreativa, tot i que també pot ser experimental o, fins i tot, reivindicativa o crítica.

Posem-ne un exemple, per acabar d'aclarir-ho: un cas prototípic de *fanfiction* es produiria quan una persona veu una pel·lícula i, com que s'ha quedat amb ganes de saber com continua la història, decideix escriure'n la seqüela ella mateixa i publicar-la perquè altres persones també la puguin llegir.

---

1 Ens referirem a *fanfiction* o a *fanfic* utilitzant el gènere masculí (el *fanfiction*, un *fanfic*) i no pas el femení (*la *fanfiction*, *una *fanfic*) perquè és així com l'anomenen espontàniament els seus creadors i consumidors, tant en l'àmbit catalanoparlant com en l'àmbit hispanoparlant. Per defecte, quasi tots els termes anglesos dins d'aquesta disciplina es tradueixen com a masculins, probablement perquè s'interpreten com a neutres (*it*).

2 Com a introducció al món del *fanfiction*, recomano la lectura d'aquest article: GROSSMAN, Lev. "The Boy Who Lived Forever", *Time Entertainment*. Juliol 2011. <http://content.time.com/time/arts/article/0,8599,2081784,00.html>.

Així doncs, un *fanfiction* és una creació volgudament derivativa i necessàriament no professional. Per norma general, l'autor s'autopublica les seves pròpies obres, sigui a través d'Internet (l'opció més estesa en l'actualitat) o de revistes amateur, altrament anomenades *fanzines*.

Per entendre la realitat del *fanfiction* i observar-lo des d'una perspectiva completa, però, és fonamental de tenir en compte les connotacions que s'hi associen a nivell social: sobretot als països anglòfons i, particularment, als Estats Units, que és allà on és més conegut per les persones externes al seu àmbit. Si el *fanfiction* no ha estat estudiat fins fa ben poc, malgrat que ja té diverses dècades d'història, ha estat, sobretot, a causa de la seva **naturalesa exclusiva**, centrada en una comunitat molt limitada de persones o *fans*, la qual l'allunya dels cercles visibles i majoritaris de consum; la seva **manca de prestigi social**, lligada a la no professionalitat, la voluntat més lúdica que no pas estètica i la reivindicació del plagi i l'*aemulatio*, i l'**absència de censura i control de qualitat** en la seva publicació, la qual no només genera obres de poca correcció lingüística o considerades “de mala qualitat”, sinó que també permet que el *fanfiction* tracti temes de gran controvèrsia social amb una naturalitat inusitada.

Vist tot això, no és d'estranyar que el *fanfiction* s'hagi mantingut ocult durant tant de temps, i encara ho faci en molts sentits. El *fanfiction* sorgeix del *mainstream*, però es troba en la seva mateixa naturalesa de moure's paral·lelament a aquest, invisible, com el reflex a l'altra banda del mirall. Cal sumar-hi, també, el fet que la major part dels autors només genera la seva obra per compartir-la amb un cercle reduït, i que per tant la seva intenció en cap moment no és la de publicitar-se com a tals autors de *fanfiction*. Molts escriptors tampoc no hi fan referència per vergonya, a causa dels prejudicis socials ja esmentats.

El cert és, però, que el *fanfiction* va molt més enllà del que realment és a primer cop d'ull: és a dir, d'una iniciativa natural i gens ambiciosa sorgida només per “passar l'estona”. Si analitzem les seves condicions i característiques amb atenció, podem arribar a extreure'n conclusions d'un interès extraordinari, útils per comprendre tant la història de l'art recent, com la visió que té la societat actual sobre l'art i la propietat, com la naturalesa mateixa de la creació de ficcions. Al llarg d'aquest treball tractaré d'estirar alguns d'aquests possibles fils.

Fandom

El *fanfiction* tal com l'entendem ara no va néixer fins a la segona meitat del segle XX. Això no vol dir, però, que no tingués precedents: com totes les coses, no va aparèixer pas del no-res, sinó que ha estat el resultat d'una evolució gradual.

Ja des d'un principi, l'existència del *fanfiction* es va trobar profundament lligada a allò que anomenem *fandom*: és a dir, *fan domain*, literalment “domini de l'aficionat”. El terme *fandom*, encara emprat extensivament en l'actualitat, es re-

fereix a la comunitat d'aficionats a alguna cosa, al seu entorn i a les seves convencions. Molt sovint, el centre d'aquesta comunitat serà un món ficcional, però no pas exclusivament, fet que complica notablement la nostra feina.

Quan el centre del *fandom* és un món de ficció, aquest pot tenir tota mena d'orígens: la literatura (*El senyor dels anells, Harry Potter, Els Jocs de la Fam...*), el cinema (*Star Wars, The Rocky Horror Picture Show...*),³ la televisió (*Star Trek, Doctor Who...*), els videojocs (*Final Fantasy, Pokémon, World of Warcraft...*), els còmics (tant els *manga* japonesos, com ara *Naruto* o *Inuyasha*, com els còmics occidentals, particularment els de superherois: *X-Men, Batman...*), etc. Coherentment amb l'essència del fenomen, acostuma a tractar-se d'obres d'actualitat, sorgides de la cultura pop.

Els *fandoms*, però, també solen centrar-se en personatges cèlebres,⁴ sovint sense discriminar entre si són històrics o ficticis. Trobem, per exemple, el *fandom* de Bruce Springsteen, de Lady Gaga o de Justin Bieber, però també el de Sherlock Holmes. Igualment, hi ha *fandoms* que s'ocupen de gèneres (ciència-ficció, terror...), d'objectes o invents (els fans dels productes d'Apple), etc. El *fandom* genera *fanfiction*, a més de tota mena de *fanart*, però també mites populars i costums,⁵ publicacions, reunions i commemoracions, discussions... Altres termes utilitzats per referir-se a les obres generades pel *fandom* són *fan labor* i *fanac* (*fan activity*), tot i que no estan ni de bon tros tan generalitzats com *fanart*.

Hem dit que existeix un lligam estret entre *fanfiction* i *fandom*; aquest lligam no és, però, exactament unívoc. Gairebé tots els *fanfictions* compten amb el suport d'un *fandom* establert, però no sempre. Així, per exemple, existeixen *fanfics* de la Bíblia, però no un *fandom* delimitat que s'hi relacioni (a no ser que volguéssim equiparar les religions al concepte de “*fandom*”...!); i, de la mateixa manera, gran part dels *fandoms* produirà *fanfiction*, però no tots. Només ho faran aquells que es trobin lligats a personatges o a entorns traduïbles a un univers de ficció. Els límits són difusos, ja que l'enginy dels fans i la seva voluntat de trencar els esquemes establerts fa que pràcticament qualsevol cosa acabi sent literaturitzable (només cal saber que existeixen *fanfics* de *Tetris*...!), però natural-

---

3 El *fandom* de *Rocky* ha desenvolupat unes cerimònies tan complexes i estrafolàries que se l'ha arribat a anomenar “culte”. El *fandom* compta amb un fansite oficial: <http://www.rockyhorror.com>.

Per a més informació sobre les cerimònies del culte, vegeu Wikipedia, the Free Encyclopedia. “The Rocky Horror Picture Show cult following”. http://en.wikipedia.org/wiki/The_Rocky_Horror_Picture_Show_cult_following.

4 Tot *fanfiction* basat en personatges reals s'inclou dins del gènere de *real-person fiction* (RPF). Vegeu l'entrada corresponent al *Diccionari introductori al fandom* (annex).

5 Això és el que es coneix amb el nom de *fanon* (*fan canon*), en oposició al *canon*. Vegeu el *Diccionari introductori al fandom* (annex).

ment, a pesar d'això, la major part de *fanfiction* estarà basat en obres fictivals o en celebritats.

Orígens

El mot *fandom* sembla sorgir a principis del segle XX, segons ens indica el diccionari Merriam-Webster.⁶ Als seus inicis, l'ús del terme estava lligat sobretot al món dels esports, fet que l'allunya força del tipus de *fandom* que ens interessa a nosaltres. Això no vol dir, però, que no existissin ja llavors (i fins i tot abans) formes modernes de proto-*fandom* relacionades amb el *fanfiction*, encara que no rebessin necessàriament, encara, el nom de *fandom*.

Sembla que les primeres obres pròpiament de *fanfiction* i els primers *fanzines* van aparèixer a partir dels anys deu i, sobretot, vint, basades en el personatge de Sherlock Holmes, en les obres de Jane Eyre i aviat, també, en els clàssics de la ciència-ficció. Al primer àmbit hi destaca la publicació de la revista *Baker Street Journal*,⁷ mescla de *fanzine* i de publicació científica. Respecte a Jane Eyre, encara avui podem dir que es tracta d'un dels *fandoms* més productius i constants; i, pel que fa al *fandom* de la ciència-ficció... el conegudíssim Isaac Asimov (!) provenia precisament d'aquests cercles d'autors amateurs. A diferència de la majoria d'ells, però, va poder i voler fer el salt cap a la publicació professional.⁸

En aquells moments, la denominació de *fanfiction* s'utilitzava en general per referir-se a les obres publicades per escriptors aficionats, sense ànim de lucre, fossin o no obres directament derivades d'una creació amb drets d'autor. El *fanfiction*, juntament amb els conceptes de *fandom* i *fanart*, no començarà a perfilarse tal com el coneixem avui dia fins a mitjans del segle XX, a través de sobretot dos fronts: per una banda, a través de la saga d'*El senyor dels anells* de J. R. R. Tolkien, a partir dels anys 50 (i les *exploitations* consecutives); i, per l'altra, a través del *boom* de sèries de ciència-ficció a la televisió dels anys 60, extensió massiva del corrent ja iniciat per Asimov i companyia la primera meitat del segle, representat paradigmàticament per *Star Trek*.

Diem que el *fandom* (i, per tant, *fanfiction*) modern comença aquí perquè, sens dubte, i com ja hem apuntat a la introducció, el que el separa de qualsevol manifestació similar anterior és el sentiment de comunitat lligada a un producte

---

6 Merriam-Webster Dictionary. "Fandom". <http://www.merriam-webster.com/dictionary/fandom>.

7 El *Baker Street Journal* continua publicant-se avui dia i té la seva pròpia pàgina web: <http://www.bakerstreetjournal.com>.

8 Per a més informació sobre el *fanfiction* a la primera meitat del segle XX, vegeu MORRISON, Ewan. "In the beginning, there was fan fiction: from the four gospels to Fifty Shades", *The Guardian*. Agost 2012. <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey>.

de consum de masses i situada al context actual de la concepció de l'autoria i de la propietat intel·lectual. Els *fandoms* i el *fanfiction* de finals del XIX i de la primera meitat del XX eren, certament, molt semblants de com els entenem avui, però no idèntics: per dir-ho de pressa, els faltaven les noves tecnologies, la televisió i la facilitat d'impresió (i, posteriorment, Internet) que han permès la generació de cercles de fans en la seva concepció moderna, amb una interacció constant entre autors i lectors.

El *fandom* d'*El senyor dels anells* va ser el primer a incitar grans volums d'aficionats d'un univers fictici a reunir-se i a practicar el *cosplay* i els jocs de rol en viu, de manera similar a com sempre s'han dut a terme les recreacions històriques, gairebé com si es tractés d'una obra de teatre.⁹ Aquests costums han arribat fins al dia d'avui, passant pel mateix *fandom* de *Star Trek* i de la ciència-ficció i, posteriorment, pels jocs de rol de taula de l'estil de *Dungeons and dragons*, fins arribar finalment a tota mena de *fandoms*. En l'actualitat, tots els principals cercles de fans han pres com a naturals les tradicions de disfressar-se i de recrear escenes de les seves obres preferides; aquest costum ha portat fins i tot a formes escenificades de *fanfiction*, com ara *A Very Potter Musical*,¹⁰ o a manifestacions diverses de cinema amateur.

El *fandom* de *Star Trek* i satèl·lits, pel seu costat,¹¹ va contribuir amb elements igualment essencials per al món dels *fandoms* moderns i, de fet, molt més estretament lligats amb el que és pròpiament el *fanfiction*. El més important va ser, possiblement, la publicació de *fanzines* i la sistematització de tota una sèrie de classificacions de gènere que encara s'utilitzen avui dia, com ara *slash* o *hurt/comfort*.

---

9 Wikipedia, *the Free Encyclopedia*. "Historical reenactment". http://en.wikipedia.org/wiki/Historical_reenactment. En aquest sentit, cal destacar que els grups de recreació històrica (a Catalunya, per exemple, són molt típics els medievals) mostren múltiples punts en comú amb certs *fandoms* i podrien, de fet, ser classificats com a tals, ja que comparteixen una afició comuna, es troben periòdicament, duen a terme competicions i tornejos, es disfressen (*cosplay*), recreen escenes tòpiques i conegudes per tota la comunitat, compten amb una sèrie de tradicions i de convencions pròpies (*fanon*), etc.

10 El musical sencer i les seves seqüeles (*A Very Potter Sequel* i *A Very Potter Senior Year*) poden visualitzar-se a través de la pàgina web dels seus autors: TEAM STARKID, *A Very Potter Musical Series*. <http://www.teamstarkid.com>. Vegeu l'entrada "Fanfilm" al *Diccionari introductori al fandom* (annex).

11 El *fandom* de *Star Trek* ha resultat ser el més conegut i històricament rellevant d'aquesta època, però la nostra apreciació ha d'incloure, necessàriament, moltes altres sèries del moment que també van generar aficionats del perfil que ens interessa: és a dir, propensos a introduir-se en un món ficcional amb prou ímpetu i afecte com per generar-ne *fanart* i *fanfiction*. És particularment destacable la sèrie *The Man from U.N.C.L.E.*, la qual va produir *fanzines* i *fanfiction* moderns fins i tot abans que comencés a emetre's *Star Trek*. Vegeu GROSSMAN, LEV, *op. cit.*

Aquests *fanzines*, naturalment, eren ni més ni menys que l'evolució de les publicacions ja esmentades dels anys 10 i 20, però en un nou context: el de la televisió i dels mitjans de masses. En aquest sentit, resulta importantíssim el primer *fanzine* de *Star Trek*, *Spockanalia*, que va començar a publicar-se l'any 1967 i que ha esdevingut un símbol per a molts autors de *fanfiction*, provinguin o no del *fandom trekkie*.¹² De fet, la major part de fonts disponibles a la xarxa coincideix a situar l'origen (més o menys simbòlic) del *fanfiction* contemporani exactament en aquest punt.

Modernitat

Ja hem dibuixat, doncs, l'origen del *fanfiction* i del *fandom*, i la relació entre tots dos termes. Però quin procés ens ha portat des d'aquelles poques històries dels anys 20 als 60, impreses en paper barat i distribuïdes entre uns pocs aficionats, fins a la distribució mundial actual del fenomen de *fanfiction*?

Sens dubte han d'existir estudis relacionats amb aquesta notable progressió. Dins de l'àmbit purament introductori d'un treball com el que ens ocupa, però, només podem arribar a deduir-ne alguns aspectes a través de les poques dades que tenim a l'abast.

Fins a la generalització del World Wide Web, sembla raonable aventurar que la publicació de *fanfiction* a través de *fanzines* devia mantenir-se més o menys regular, invisible, de costat amb iniciatives similars com ara la de còmics i revistes *underground*. Devia limitar-se, sobretot, a l'àmbit dels Estats Units, i potser a petits nuclis d'aficionats escampats per la resta del món a imitació dels americans.¹³

A partir del moment en què Internet s'escampa, als anys 90, comencem a tenir dades més precises. Inicialment, i durant molts anys, els serveis de llistes de correu van esdevenir un sistema útil perquè persones d'interessos similars s'hi agrupessin i compartissin continguts. Això va incloure el *fandom* i, per tant, el *fanfiction*. Paral·lelament, van començar a aparèixer els primers arxius especialitzats de *fanfics*, generalment centrats en un *fandom* o tema específics. Aquests arxius no eren automàtics, sinó que requerien, per norma general, que els autors enviessin la seva obra al propietari de l'arxiu, el qual posteriorment la pu-

---

12 Per a més informació sobre la publicació *Spockanalia*, vegeu *Fanlore.org*. "Spockanalia". <http://fanlore.org/wiki/Spockanalia>.

13 Cal fer constar que, quan ens referim a *fanfiction*, estem parlant d'un fenomen essencialment occidental: és a dir, americà i europeu. Altres cultures han tingut i continuen tenint les seves tradicions anàlogues, molt notablement al Japó, on prolifera la cultura del *dōjin*. Vegeu l'entrada "Dōjinshi" del *Diccionari introductori al fandom* (annex).

blicava a la pàgina. Això suposava necessàriament un cert control de qualitat, a criteri del mantenidor de l'arxiu.

Més tard encara, van començar a aparèixer arxius automatitzats, organitzats per bases de dades. El més destacable, i que encara avui continua sent l'arxiu més gran i popular de *fanfiction* a nivell mundial, va ser el portal FanFiction.Net, fundat l'any 1998 amb base als Estats Units.¹⁴ El principal avantatge d'aquest arxiu n'ha estat no només l'automatització, tant en la publicació com en la classificació per gèneres i altres criteris, sinó també la naturalesa *multi-fandom* i la manca de filtratge de qualitat.¹⁵ L'arxiu continua sent el més utilitzat, a pesar de la popularitat creixent del seu principal competidor, Archive of Our Own, obert l'any 2009 per l'organització sense ànim de lucre *Organisation for Transformative Works*.¹⁶

En l'actualitat, l'intercanvi i la publicació de *fanfiction* continuen exercint-se sobretot per dos mitjans: per una banda, a través de pàgines personals, sobretot blogs (el servei de blogging rus LifeJournal, fundat l'any 1998, és una de les opcions més corrents);¹⁷ per l'altra, els arxius automatitzats, siguin d'un sol *fandom*¹⁸ o *multifandom*. Els arxius de manteniment unipersonal han perdut popularitat a mesura que han augmentat les possibilitats i la complexitat de les pàgines web a la xarxa, tot i que no han desaparegut i molts d'ells encara s'actualitzen. Per la seva banda, els *fanzines* també continuen existint, malgrat que s'ha generalitzat la seva publicació en forma de *webzines*. També és destacable

---

14 *FanFiction.Net. Unleash your imagination.* <http://www.fanfiction.net>.

15 Molta gent considera aquesta manca de filtre un avantatge, ja que permet que tothom pugui introduir-se a la comunitat sense prejudicis, però al mateix temps ha provocat una gran acumulació a l'arxiu del que s'anomena "badfic" (vegeu *Diccionari introductori al fandom* (annex) i *Definició i orígens del fanfiction i del fandom: La comunitat fannish*, pàg. 12), la qual cosa li ha fet guanyar una mala reputació en molts cercles. Per a més informació, poden consultarse aquests articles:

TVTropes.org, "Website: FanFiction.Net". <http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Website/FanFictionDotNet>.

Protectors of the Plot Continuum wiki. "Pit of voles". http://ppc.wikia.com/wiki/The_Pit.

16 *Organisation for Transformative Works*. "Archive of Our Own". <http://archiveofourown.org>.

17 Vegeu <http://www.livejournal.com/interests.bml?int=fan+fiction> i <http://www.livejournal.com/interests.bml?int=fanfiction> per consultar un llistat de totes les comunitats de LifeJournal interessades pel *fanfiction*. Una primera ullada de seguida ens va adonar-nos que la pàgina s'utilitza amb aquesta finalitat com a mínim des de l'any 2002.

18 Com a exemple d'arxiu d'un sol *fandom* podríem esmentar la secció de *fanfiction* de *Mugglenet*, una *fanpage* de *Harry Potter*: <http://fanfiction.mugglenet.com>.

el paper creixent de les *wikis* a l'hora d'emmagatzemar i distribuir informació útil per al *fandom*.¹⁹

Ara ja sabem una mica què és el fanfiction, com s'origina i com han evolucionat, *grosso modo*, els seus mitjans de transmissió. A continuació, reflexionarem sobre el funcionament de les comunitats *fannish* en l'actualitat i el paper que hi tenen l'autor, el lector, el text i el canal.

Comunitat *fannish*

El canal de transmissió de les obres literàries les afecta inevitablement i ho ha fet al llarg de tota la història. De la mateixa manera que el descobriment de materials de suport lleugers com el papir, el pergamí i el paper va permetre emmagatzemar obres més llargues amb molta més facilitat, i la creació de la impremta va suposar la difusió àgil de textos extensos i idèntics, les noves tecnologies representen un pas més en aquesta cadena constant d'evolució.²⁰

El fenomen de la ciberliteratura (és a dir, literatura escrita per a i publicada a Internet exclusivament) és encara molt recent, focalitzat sobretot en les dues últimes dècades, i tot just ara està començant a estudiar-se. El *fanfiction* té una història força més llarga, però no hi ha dubte que aquesta ha acabat confluint profundament amb la de la ciberliteratura, fins al punt que n'ha esdevingut, com ja dèiem al principi d'aquest estudi, una part essencial.

El canal de transmissió del *fanfiction* (la xarxa), sumat a l'entorn en què s'origina i es consumeix (el *fandom*), ha acabat resultant en un tipus d'interacció entre autors, lectors i textos força particular.

Per començar, i aquest és un dels aspectes que més s'han tractat en els estudis de la teoria literària sobre el fenomen, el *fanfiction* trenca els esquemes tradicionals en la relació d'autors i lectors.²¹

---

19 Els principals *fandoms* tenen sempre almenys una *wiki* i, de vegades, més d'una. Com a exemple podríem esmentar Memory Alpha, una *wiki* dedicada al *fandom* de *Star Trek*: <http://en.memory-alpha.org/wiki>. Aquest tipus de *wikis* resulta una eina útil per recopilar la informació necessària per tal d'escriure *fanfiction* (cànon i *fanon*) i acostuma a incloure informació molt més exhaustiva i acurada sobre les obres tractades que no pas les publicacions comercials disponibles al mercat.

20 Per a més informació sobre la ciberliteratura i els seus mitjans de transmissió, vegeu RUBIO FAUS, Berta. "Literatura digital: una altra literatura és possible", dins ALEMANY FERRER, Rafael; CHICO RICO, Francisco (eds.). *Ciberliteratura i comparatisme*. Universitat d'Alacant, Sociedad Española de Literatura General y Comparada, 2012.

21 Aquest tema és explicat, per exemple, a THOMAS, Bronwen. "What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It?", dins de *StoryWorlds: A Journal of Narrative Studies*, Volume 3, pp. 1-24. University of Nebraska Press, 2011.

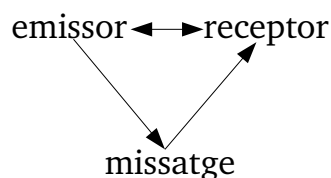
El *fandom* manté un doble estàndard deliberat: per una banda hi ha el cànon i el món comercial, i per l'altra hi ha els fans i el *fanfiction*.²² Aquesta estructura es duplica, també, a l'hora de parlar sobre autors. La relació dels fans amb els creadors de les obres canòniques és diferent de la relació dels fans amb els creadors de les obres fanòniques. Aquests últims també són fans i, per tant, existeix una igualtat entre els dos extrems de la cadena de transmissió; mentre que amb els autors comercials es mostra una distància evident.²³

És prou conegut l'esquema del procés de comunicació fixat per Roman Jakobson.²⁴ La seva concepció bàsica és còmodament aplicable a la literatura convencional, en la qual trobem una relació sobretot unidireccional entre autor, lector i obra: emissor → missatge → receptor.

A l'hora de parlar de *fanfiction*, però, aquesta mentalitat és sens dubte massa simplificadora i cal qüestionar-la. Ja hem establert que el context, el codi i el canal sempre han afectat les obres literàries. També és lògic de pensar que les obres literàries han acabat afectant, històricament, els diferents contextos, codis i canals, i que els autors han rebut en algun moment *feedback* per part dels seus lectors, és clar. Però el cas del *fanfiction* és especial a causa de la seva *immediatesa*. Els contactes retroalimentatius dels diferents elements de l'esquema són tants i tan ràpids que poden tenir efectes quasi instantanis sobre els textos.

Només per posar un exemple: els *fanfics* multicapitulats acostumen a publicar-se de manera seriada, i l'autor els escriu a mesura que els publica (o els publica a mesura que els escriu). Al mateix temps, va rebent comentaris per part dels fans que han llegit els capítols publicats fins al moment, i aquests comentaris no només poden afectar, sinó que efectivament afecten els capítols que l'autor escriurà a continuació. No només això, sinó que moltes vegades l'autor *demana* als seus lectors que donin la seva opinió sobre un aspecte o un altre de l'obra, realitza enquestes, “accepta suggeriments”, etc.

Així doncs, potser hauríem de substituir la relació clàssica i lineal emissor → missatge → receptor per un més adequat triangle:

---

22 Tractarem el tema de manera exhaustiva a l'apartat *El fanfiction i la transformativitat* (pàg. 19).

23 Per aprofundir més en els estàndards socials i les convencions de la relació autor-lector al món del *fanfiction*, vegeu BODE, Dana L. “And now, a word from the amateurs”, dins *Transformative Works and Cultures*, no. 1. 2008. <http://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/article/view/51>.

24 JAKOBSON, Roman. *Lingüística i poètica i altres assaigs*. Barcelona: Edicions 62, 1989.

Tenint en compte aquest fet, i l'“apropiació” de materials i mons ficticis que suposa, de manera intrínseca, tota forma de *fanfiction*, és fàcil adonar-se que el concepte d'*autoria* d'aquestes comunitats és, en molts sentits, diferent del convencional i romàntic, com també ho és la seva idea de l'*originalitat*. Tot *fanfic* és una aportació més a un gran *corpus* en què es reiteren tòpics, recursos i idees de manera deliberada, en què les obres no prenen sentit per si soles sinó com a part d'aquest conjunt i com a derivació d'encara un altre conjunt superior i canònic. Per simplificar-ho, podríem dir que tot *fanfic* no és més que, al capdavall, una *exploitation*, tant de l'obra original com d'altres *fanfics*. La originalitat no rau tant, necessàriament, a demostrar nous girs i noves formes d'argument (tot i que això també es percep com a important) com a ser capaços d'explicar *millor* allò que d'altres ja han explicat. La figura de l'autor, en aquest context, sovint acaba diluint-se i prenent una forma nova.

No hem de cometre l'error, però, d'associar això amb el prejudici ben estès que no hi ha estàndards de qualitat dins del *fanfiction*, o que tots els *fanfics* són plagis els uns dels altres. Aquests estàndards existeixen, encara que no tinguin massa poder pràctic sobre allò que finalment acaba publicant-se. Ho demostra, per exemple, el rebuig al tòpic de la *Mary Sue*, del qual parlarem més endavant,²⁵ o l'existència del (curiós) gènere del *badfic*, el “mal *fanfic*”,²⁶ nom donat pels lectors a aquelles obres que consideren de qualitat extremadament baixa. També hi ha comunitats dedicades a una forma de crítica literària amateur pròpia, com ara *Los Malos Fics y sus Autores*,²⁷ que es dediquen a establir quins són els patrons correctes d'escriptura al món del *fandom*.

A més de prendre el rol de lectors i d'autors, doncs, els fans també poden actuar com a editors i correctors, allò que el *fandom* anomena *beta-readers* (lectors *beta*). El *beta-reading* és un altre sistema habitual per mantenir uns bons estàndards d'estil. Molts fans, normalment escriptors ells mateixos però no necessàriament, revisen el treball fet per altres fans per tal de millorar-los qüestions d'expressió i, fins i tot, fer-los suggeriments sobre l'avenç de l'argument o les figures estilístiques utilitzades. També existeix el que s'anomena *collabs*, “col·laboracions”, obres escrites de manera col·lectiva per més d'una persona.

Per suposat, molts lectors també expressen la seva opinió a través dels sistemes de missatges (*reviews*, “revisions”) que ofereixen els principals arxius de *fanfiction*, participant en aquesta comunicació instantània que abans mencionàvem.

---

25 Vegeu *El fanfiction i la transformativitat: la metatextualitat* (pàg. 24).

26 Vegeu l'entrada corresponent al *Diccionari introductori al fandom* (annex). No n'afegeixo cap mostra, però podeu trobar-ne alguns, per exemple, en aquest article: *Protectors of the Plot Continuum* wiki. “Legendary Badfic”. http://ppc.wikia.com/wiki/Legendary_Badfic.

27 *Los Malos Fics y sus Autores*. <http://malosfics.foroes.org>.

I, igualment, existeixen entorns, sobretot a llocs web com ara Tumblr,²⁸ Lifejournal o deviantART,²⁹ en què els fans comparteixen *fanart* basat en *fanfiction* que han llegit, expressen la seva opinió sobre aspectes del *fanfiction* i del *fandom* i, en general, contribueixen a tot l'entorn social i de comunitat.

Vist tot això, es fa encara més evident que l'obra de *fanfiction* és difícilment un element aïllat, ans al contrari: la interacció en les xarxes socials, les modes,³⁰ els tòpics canviants, tot plegat pot arribar en gran part a determinar-les. Tot aquest gruix de comentaris, fòrums, discussions i material derivat se suma a qüestions com ara l'etiquetatge (*tagging*) dels *fanfics* i, en conjunt, estableix una complexíssima estructura al voltant del text.³¹

Vull fer un incís sobre el *tagging*. Per a un observador extern, és difícil treure l'entrellat de la classificació genèrica dels *fanfics*. Es tracta d'un criteri pla, quasi sense cap mena de jerarquia: gèneres, subgèneres, avisos i tota altra mena d'indicacions se situen a un mateix nivell dins dels arxius. Trobem classificacions genèriques per qüestió de valor, com el ja esmentat *badfic*, però també segons el context que ha generat l'obra (*challengefic*, *promptfic*), d'intencionalitat (*bashfic*), de format (*songfic*), etc. Aquesta mena de classificació, arbitrària i mancada de legitimitat científica, ho és pel fet que s'ha generat de manera absolutament espontània.

Aniré parlant d'alguns d'aquests criteris al llarg de l'estudi que ens ocupa, però no els explicaré de manera sistemàtica, ja que això m'obligaria a desviar-me de la reflexió general i transversal que intentaré anar teixint. Si voleu saber més sobre els tipus de classificacions dins del món del *fanfiction*, però, consulteu la introducció del *Diccionari introductori al fandom* i feu una ullada a les diverses entrades catalogades com a “contingut”, “format” i “context”. Hi trobareu explicada la terminologia més important respecte a aquestes *tags*.

Fins ara hem definit el *fanfiction* i hem parlat de la seva història i de les seves comunitats. A continuació, ens endinsarem en reflexions més universals i tractarem de relacionar-lo amb algunes de les grans teories relacionades amb la literarietat i la naturalesa de les relacions intertextuals.

---

28 Tumblr. <http://www.tumblr.com>.

29 DeviantART. <http://www.deviantart.com>. La pàgina compta amb una secció dedicada al *fanart*, dins de la qual s'hi inclou una subsecció de *fanfiction*: <http://www.deviantart.com/fanart/>.

30 Les modes són també allò que determina quin *fandom* genera més *fanfiction* a cada moment. Per exemple, durant els últims anys s'ha anat reduint la producció de *fanfiction* de *Harry Potter*, ja que no s'han publicat ni estrenat nous llibres i pel·lícules, però en canvi han crescut els *fandoms* d'*Els Jocs de la Fam* o d'*El Hòbbit*, per exemple. Consulteu la secció de llibres de FanFiction.Net per veure una llista de *fandoms* ordenats per popularitat: <https://www.fanfiction.net/book/>.

31 Tornarem a tractar-ho quan parlem de paratextualitat. Vegeu *El fanfiction i la transformativitat: intertextualitat i paratextualitat* (pàg. 26).

EL FANFICTION I LA LITERARIETAT

Arxitextualitat i literarietat

Molts han intentat definir què és la “literarietat”, en què consisteix aquest gènere particular i distintiu que fa que la literatura sigui *art*. No és feina fàcil, aquesta, i en el fons no és tan difícil de deduir per què. És realment possible objectivar la qualitat de literari? Es tracta d'una pregunta irresoluble. Potser podem ocupar-nos amb propietat del continent; del fet que, efectivament, cada societat construeix la seva pròpia estètica i concepció d'allò que és literatura i allò que deixa de ser-ho. Però és igualment factible de referir-nos al contingut d'aquesta manera, de classificar-lo sistemàticament en tots els casos?

Gérard Genette, considerat uns dels pares de la narratologia moderna, va comprendre que no existeix una estètica universal i que, per tant, no és possible determinar la literarietat seguint criteris estètics inamovibles i interns al text. Per aquesta raó, va buscar la literarietat en altres llocs.

A grans trets, Genette va equiparar la literarietat-continent amb un concepte que ell anomenava **arxitextualitat**. L'arxitext serien ni més ni menys que les categories genèriques de què depèn un text qualsevol i únic: qüestions de gènere, de tipus de discurs, de formes narratives... Dit d'altra manera: tot allò que, malgrat formar part de l'horitzó d'expectatives que el lector pot haver-se generat d'un text, i tot i ser immensament rellevant en el seu procés de descodificació, no ha estat, en realitat, definit pel text mateix. L'arxitext (“novel·la”, “realista”, “ciència-ficció”, “comercial”, “narrador heterodiegètic amb focalització interna”, “dirigida a un públic adult”, “dolenta”... fins i tot “obra literària”) el marca ni més ni menys que el context social, històric i cultural, és a dir, el públic lector i les diferents institucions que constitueixen l'autoritat crítica i acadèmica.

Els textos poden romandre els mateixos al llarg de les èpoques, els principis de transtextualitat en acció poden haver estat sempre essencialment idèntics, però les percepcions particulars canvien. És per això que la literarietat no deixa de ser un concepte canviant, un continent el contingut del qual no és mai igual. També varien els mitjans de transmissió de les obres, que, com ja hem vist, són molt més importants que no pas ens pensàriem i, a més, estan estretament relacionats amb l'arxitext. Abans de la invenció de la impremta de tipus mòbils, per exemple, a ningú no se li hauria ocorregut de considerar la idea de difondre novel·les immenses a nivell massiu entre la població. Hauria estat astronòmicament costós. De manera que la novel·la no hauria esdevingut el gènere literari paradigmàtic per excel·lència, com ho és ara.

L'entorn social i el canal de transmissió afecten la visió que tenim de les obres, això és evident. I aquí rau el punt clau de tot plegat, i la raó per la qual hem fet aquesta aparent digressió respecte de l'assumpte que ens ocupa. Del que ara diré ja n'he donat diverses pistes, però cal fixar-nos-hi amb atenció, comprendre la seva rellevància. Perquè és absolutament segur que abans de l'alfabetització massiva, abans de l'edat de la informació i de la cultura del *copyright*, no hauríem pogut parlar de *fanfiction*. És més: la idea de classificar cap obra com a tal, fos amb aquest nom o fos amb un altre, no se'ns hauria ni ocorregut.

Per què? És simple, en realitat: com tot gènere o tota classificació arbitrària, la seva existència és fruit del nostre horitzó d'expectatives. És a dir, el terme de *fanfiction* en ell mateix és un element arxitectural, independent del propi text. Pot afectar-lo, donar-li forma en certa manera, però al cap i a la fi el concepte es trobarà sempre sobreposat al text, sense partir-ne directament, projectat sobre seu per l'entorn social. Si no fos així, podríem classificar el *Quijote* d'Avellaneda com a *fanfiction*, per exemple, però és evident que resultaria un anacronisme. No hem de buscar, doncs, la definició teòrica i distintiva de *fanfiction* en els textos de *fanfiction* en ells mateixos, perquè no la hi trobarem: l'hem de buscar en la manera com les persones perceben aquests textos.

Concepció del gènere

Com s'origina, doncs, la *idea* de *fanfiction*? La seva concepció com a gènere diferenciat parteix, al meu parer, de dues circumstàncies fonamentals, i aquestes dues circumstàncies no van aparèixer com a tals fins a la segona meitat del segle XX.

El plagi i les relacions entre textos sempre han existit, i han estat i continuen sent fonamentals en la creació de qualsevol obra artística, m'atreviria a dir que de qualsevol creació humana. El Romanticisme, tanmateix, va engendrar un nou concepte (el concepte d'*originalitat*) que, un cop unit al capitalisme i a l'explosió tècnica, científica i tecnològica que vivim, ha acabat donant a llum inevitablement una cultura molt preocupada pels drets d'autor i per l'individualisme, en què la tradició, l'emulació i el plagi semblen secrets vergonyosos a qui ningú no es vol referir en veu alta. Aquest és el primer ingredient, considero, que ens ha portat a la cultura del *fanfiction*, una de les claus de la seva invisibilitat implícita. Si no fos per la nostra visió actual de les obres derivades, és poc probable que el *fanfiction* hagués acabat prenent una forma tan definida i tan clarament separada de tota producció literària amb ambició professional. Vist així, el *fanfiction* neix a partir de la necessitat d'evadir aquests límits, encara que sigui només en part, però sense fer-los desaparèixer.

El segon element bàsic en la formació del *fanfiction*, tanmateix, resulta igualment important. El *fanfiction* és un fenomen del tot lligat a la cultura pop de masses, efectivament inexistent tal com la coneixem ara abans de la història més recent: una cultura en què els llibres tenen importància, sí, però sobretot en tenen les pel·lícules, els còmics i les sèries de televisió, a causa de la seva difusió encara més àmplia i generalitzada.

Així, el *fanfiction* modern no es defineix només per ser una obra clarament derivada o transformativa (com he dit, d'aquesta mena d'obres sempre n'hi ha hagut), ni tampoc per ser una creació no professional (el *fanfiction* de mitjan segle XX també ho era, com també ho és el *dōjinshi*). No, el *fanfiction* és *fanfiction* per tot això, però també perquè es crea i es llegeix en un entorn de *fans*, en un *fandom*. En un *fandom* entès com només pot ser entès en la cultura de la massificació, de la post-modernitat, de la ciència-ficció i de la tecnologia, dels desenganys positivistes i dels mitjans de comunicació. El sentiment de comunitat és importantíssim: una comunitat àmplia que s'alimenta del *mainstream* i alhora hi pugna de manera contínua.

Transtextualitat i literarietat

Podríem definir el *fanfiction*, doncs, en aquests tres termes: transformativitat, amateurisme, comunitat. Però, després de parlar tant de literarietat, ens queda un aspecte per resoldre: entra el *fanfiction* dins de la categoria de “literari”?

Dèiem que, seguint el pensament genetià, la literarietat seria un element arxitectural i la denominació de *fanfiction*, consegüentment, també. Resultaria fàcil definir la literarietat com a purament convencional, com una incògnita sense resposta; si ho veiéssim només d'aquesta manera, però, no podríem arribar mai a cap conclusió vàlida, ja que contínuament cauríem en el relativisme. Efectivament, Genette no es va aturar aquí. La qualitat de literari o, millor encara, la qualitat de *ficcional*, l'essència de la narrativa, es pot trobar també en altres indrets; i, tenint en compte la manca de prestigi social del *fanfiction*, que ja d'entrada el priva (si més no de moment) de ser considerat literatura en aquest sentit, potser hauríem de buscar-ne la literarietat per algun d'aquests camins alternatius.

Fins ara ens hem referit al concepte d'*arxitecturalitat*. L'*arxitecturalitat* es troba dins d'una teoria molt més vasta, la de la transtextualitat, exposada per Genette a la seva obra *Palimpsestes*.³² La transtextualitat implica tota relació entre un text i un altre, sigui perquè el text A fa al·lusió implícita al text B (*intertextuali-*

---

32 GENETTE, Gérard. *Palimpsestes: La literatura en segundo grado*. Madrid: Altea, Taurus, Alfaguara S. A., 1989.

tat), perquè el text A es troba a l'entorn del text B i l'afecta, però sense formar-ne part (*paratextualitat*), perquè el text A comenta el text B implícitament, sovint de manera crítica (*metatextualitat*), perquè el text A i el text B són categoritzats dins d'un grup o gènere comú entre tots dos (*arxitextualitat*) o perquè el text A es troba inclòs a dintre del text B d'alguna manera que no sigui el comentari (*hipertextualitat*).

Genette va trobar *literarietat* en totes aquestes relacions entre uns textos i uns altres. Va considerar que un aspecte fonamental, potser el més important, de la tradició literària és aquesta contínua relació, inclusió i exclusió mútua dels textos; aquesta relació, inclusió i exclusió que el Romanticisme va demonitzar. Que potser no és cert que tota obra literària beu necessàriament d'altres obres, literàries o no? Que no consisteix tota la història de l'art en una constant repetició i un reguitzell de referències a obres anteriors, paròdies, al·lusions, *remakes*, homenatges?

Si existeix literarietat en les relacions transtextuals, aleshores no hi ha dubte que el *fanfiction*, com a gènere essencialment transtextual, és pura literatura. No importen les convencions socials respecte de l'estètica o de l'originalitat o dels drets d'autor, no importa que la tria del format verbal sigui sovint circumstancial i per conveniència, o que les obres de referència del *fanfiction* moltes vegades siguin en format audiovisual i no verbal, o que el *fanfiction* convisqui i es combini amb els seus cosins germans anomenats *fanfilms*, *fancomics*, *fangames*... perquè, al capdavall, el *fanfiction* continua sent un gènere narratiu escrit que aplica la transtextualitat, com qualsevol obra literària convencional.

El cert és que podem interpretar la teoria transtextual de manera molt àmplia, entenent el text no només com a simplement verbal, sinó incloent-hi tota mena de formes de significació. La literatura seria només una de les moltes branques d'aquest arbre transtextual: la que es manifesta a través de les paraules. Aquí dintre hi hauríem d'incloure el *fanfiction*, que no deixa de ser paraules i transtextualitat pura. El seu context social no hi afecta: al capdavall, sempre han existit gèneres de literatura de circumstàncies o literatura privada, profundament lligats al context en què es produeixen, de manera que no és pas que no tinguem precedents de res similar.

Hi ha moltes altres maneres de justificar que el *fanfiction* és literatura o deixa de ser-ho, és clar. He triat aquests arguments, però, perquè m'han semblat particularment significatius. Si una de les principals essències de l'art (i, per tant, de la literatura) és l'assimilació i emulació d'altres fonts, potser ens hauria de fer pensar una mica que el *fanfiction*, el gènere actual que probablement ho fa de manera més descarada, es trobi al fil entre la legalitat i la il·legalitat, entre la legitimitat i la consternació.

Ja hem intentat reflexionar a nivell general sobre la relació entre el concepte de *fanfiction* i el de literarietat. Ara ens endinsarem una miqueta més al brançam teòric i tractarem sobre la transformativitat i els mons possibles fictivals de manera aplicada als *fanfics*.

EL FANFICTION I LA TRANSFORMATIVITAT

Transformativitat segons els fans

Les comunitats de la xarxa acostumen a referir-se al *fanfiction* i al *fanart* en general com a obres derivades o transformatives. “Treballs transformatius” (*transformative works*) és una expressió que ha anat guanyant èxit durant els últims anys, sobretot gràcies a l'*Organisation for Transformative Works*, un dels principals puntals mundials en la defensa i l'impuls del *fanart* i el *fanfiction*.³³ Però què significa “transformatiu”, en aquest context?

A l'apartat anterior hem parlat de la transtextualitat genettiana. Transformatiu i transtextual són expressions força equivalents, per bé que no idèntiques. De fet, Genette també parlava de transformacions, com veurem una mica més avall, però el concepte de transformativitat que tenen les comunitats de *fanartists* és molt diferent del genetià, de manera que cal examinar-los de manera més o menys separada. “Transformatiu”, aplicat tal com l'entenen els *fanficcers*, és un terme molt més vague teòricament que no pas “transtextual”, però alhora més proper i generalitzador; d'aquí la seva popularitat, potser.

La teoria transtextual situa tots els “textos” (les obres) a un mateix nivell, com les baules d'una immensa i eterna cadena de referències creuades. Per a un *fanartist*, en canvi, “transformar” implica prendre una obra comercial canònica i generar-ne una obra secundària derivada, que no és exactament el mateix.

No totes les obres són iguals i no tots els autors són iguals. Aquesta és la base de la transformativitat *fannish*. Existeix una desigualtat entre l'autor professional i el *fanficcer*, entre el cànon i el *fandom*. Una submissió. Aquesta submissió és acceptada pel *fandom*, que, tanmateix, al mateix temps s'hi rebel·la en contra de manera quasi constant: d'aquest conflicte en neixen el *fanart* i el *fanfiction*.

Es tracta d'una jerarquia, imposada per la nostra civilització, que és una part essencial de la tripartició de transformativitat-amateurisme-comunitat que hem establert abans. Aquest rerefons ideològic no és pas compartit per tots i cadascun dels membres de la comunitat *fannish*, per suposat, però sí que es troba clarament generalitzat. La xarxa referencial de textos i obres és reconeguda, però no se la considera equitativa: els seus “nuclis” sempre seran constituïts pel cànon, mentre que el *fanon/fandom* es trobarà inevitablement a un altre nivell, considerat en la majoria de casos com a “inferior”. En aquest sentit, podem establir un paral·lelisme clar amb la històrica oposició entre la literatura canònica

---

33 Podeu visitar la seva pàgina web a través de l'adreça següent: <https://transformativeworks.org>.

i prestigiosa i la literatura de masses o de consum, de molt menys prestigi. El *fanfiction* reproduceix el mateix esquema.

Es tracta d'una interessant paradoxa, situada al cor de les comunitats de fans des que existeixen com a tals. El *fandom* s'origina a partir de l'afició comuna a (quasi sempre) un producte comercial i a un univers compartit; un univers que, al mateix temps, genera dubtes, rebuig i insatisfacció, alhora que desperta la curiositat per provar d'anar més enllà, d'intentar veure què passaria si les coses fossin una mica diferents. D'aquí sorgeix el conegut gènere AU (*Alternate Universe*, “univers alternatiu”): un experiment, una fantasia, però també una resposta a un conflicte.

El *fanart* complementa l'obra original però, més que això, quasi sempre vol millorar-la d'alguna manera, “dir allò que no s'han atrevit a dir”, “fer allò que no s'han atrevit a fer”, “omplir aquell buit argumental tan desconsiderat del capítol x”, “veure què passaria si, en lloc d'una pel·lícula d'acció, fos un musical / poema / cançó / conte d'aventures / relat *cyberpunk* / etc.”. No només imitació, sinó emulació:³⁴ no només copiar, sinó millorar. L'obra original, per tant, es transforma sempre significativament, al mateix temps que mai no se la perd de vista. És en aquest sentit, em sembla, que la comunitat *fannish* entén la seva particular forma de transformativitat. Una tensió complexíssima entre l'acceptació i la rebel·lió, la passivitat del consumidor i l'activitat del creador.

Hipertextualitat i transformativitat segons Genette

Dit això, la teoria genettiana no deixa de ser extremadament útil per referir-nos als diferents tipus de relacions (visibles i invisibles) dintre i a l'entorn de les obres de *fanfiction*.

Potser la relació transtextual que hi té més presència és la **hipertextualitat**, base de tota producció literària, però en la qual els *fanfics* posen particular èmfasi. Recordem que la relació hipertextual, segons Genette, es produeix quan un text, l'hipertext, es relaciona amb un text anterior, l'hipotext, i s'hi insereix d'una manera diferent de la del comentari. Una d'aquestes maneres possibles d'“inserir-s'hi” és que l'hipertext no hagués pogut existir sense l'hipotext: que en depengui d'una manera o d'una altra. En aquest cas, Genette parla de “transformació”, un concepte que, com he dit abans, no es correspon exactament amb la idea de transformativitat que tenen les comunitats de fans.

---

34 La diferència entre *imitatio* i *aemulatio* ja va ser establerta pels clàssics. Genette utilitza una terminologia diferent, però el concepte és igualment aplicable.

La transformació genettiana evoca el text referencial (hipotext), encara que no té per què necessàriament citar-lo o parlar-ne directament, i pot manifestar-se de dues maneres: en la transformació simple o **transformació** a seques, que suposa agafar l'obra original concreta, prendre elements del seu argument o de la seva estructura i alterar-los parcialment o traslladar-los de context, i en la transformació complexa o **imitació**, que suposa una més profunda interiorització dels mecanismes estètics i de gènere de l'obra original, els quals després s'apliquen per tal de crear una obra nova seguint uns paràmetres semblants.

Genette exemplifica les dues formes d'imitació amb els hipertextos d'*Ulysses* (transformació) i l'*Eneida* (imitació) respecte de l'hipotext de l'*Odissea*.³⁵ Per tant, transformar seria fer una nova versió de l'obra concreta de referència, mentre que imitar suposaria crear una obra volgudament nova, però semblant a l'original en el sentit que en pren elements més aviat de “gènere”, d'estètica o de mecanismes creatius.

Les dues formes de transformació genettiana poden traslladar-se al món del *fanfiction*, i no només això, sinó que en podem arribar a extreure conclusions interessants. El cas de la transformació simple és fàcilment equiparable al gènere AU (*Alternate Universe*), en què es pren l'obra original i se'n fa una reinterpretació a partir de canviar-ne el context històric, un fet concret de l'argument, la moral, l'estil, etc. L'AU avança de manera deliberadament paral·lela a l'obra de referència, desviada d'aquesta a partir d'uns pocs punts crucials.

Podríem posar com a exemple *Fantastic Elves and Where to Find Them (Elfs fantàstics i on trobar-los)*.³⁶ Es tracta d'una mostra típica d'AU “efecte papallona”, en què l'única diferència inicial entre la història original de referència (en aquest cas, la saga de llibres fantàstics *Harry Potter*) i l'univers del *fanfiction* és un fet petit, el qual afectarà tota la resta d'esdeveniments de la història i la dirigirà en una direcció alternativa.

A l'obra original, *Harry Potter i la pedra filosofal*, el protagonista viu amb els seus cruels oncles fins als onze anys, moment en què rep una carta que el convida a assistir a l'escola de màgia Hogwarts. A *Fantastic Elves and Where to Find Them*, en canvi, en Harry és abandonat enmig d'una zona forestal pels seus oncles quan té sis anys. A partir d'aquest moment, s'haurà d'espavilar tot sol per aconseguir menjar i aviat descobrirà que té poders màgics. En no haver-hi nin-

---

35 GENETTE, Gérard, *op. cit.*, pp. 14-17.

36 L'obra i la seva seqüela en procés (*The Handbook of Elf Psychology*), escrites per evansentranced, es troben disponibles tant a FanFiction.Net com a l'Archive of Our Own: <https://www.fanfiction.net/s/8197451> i <https://www.fanfiction.net/s/8509020>, <http://archiveofourown.org/works/438516> i <http://archiveofourown.org/works/507700>.

gú que li expliqui que és un mag, però, acabarà arribant a la conclusió que és un elf i es construirà tota una visió pròpia del món a partir d'aquesta idea.

L'obra no pretén escriure una altra història diferent i separada de la de *Harry Potter*, imitant-ne l'estil o l'estructura per fer una cosa nova. El que fa és prendre els fets de la saga original i recontar-los a partir d'una premissa distinta, de manera similar a com va fer Joyce amb el seu *Ulysses*.

Tot el *fanfiction* AU funciona d'aquesta forma. De vegades s'altera un únic fet, com és el cas, però també es pot prendre la mateixa història i canviar-ne el context històric o social. Un subgènere típic d'AU és el *modern-time AU*, en què els protagonistes són traslladats a un context contemporani i realista; de nou, seguint clarament la mateixa línia que l'*Ulysses*. Aquest subgènere s'acostuma a aplicar quan la història de referència inclou elements fantàstics o està situada en un món remot o exòtic. Com a exemple, podríem esmentar el *fanfic The Sons of Durin*, de l'autor Kivrin,³⁷ que torna a explicar els fets d'*El Hobbit* de J. R. R. Tolkien però amb un gir. Només cal llegir-ne el primer paràgraf:

In a flat above a small grocery in Linlithgow, there lived a hermit. Not a nasty tip of a flat, filled with the filthy dishes of a bachelor, nor yet an empty, sterile modern wasteland with nothing comfortable to sit on and only mineral water to drink. It was Bilbo Baggins' flat, and that meant comfort.³⁸

i comparar-lo amb l'inici de l'obra original de Tolkien:

In a hole in the ground there lived a hobbit. Not a nasty, dirty, wet hole, filled with the ends of worms and an oozy smell, nor yet a dry, bare, sandy hole with nothing in it to sit down on or to eat: it was a hobbit-hole, and that means comfort.³⁹

Ja hem vist un parell de casos clars de transformació. Respecte a la imitació, sens dubte hi ha molts autors de *fanfiction* que la practiquen en aquest sentit, particularment quan pretenen crear seqüeles o preqüeles de l'original que semblin el màxim de “legítimes” possible (és a dir, el màxim de canòniques). Potser

---

37 Disponible tant a FanFiction.Net com a l'Archive of Our Own: <https://www.fanfiction.net/s/8872445> i <http://archiveofourown.org/works/623138>.

38 “En un apartament sobre un petit supermercat a Linlithgow hi vivia un ermità. No era pas un desagradable abocador d'aparcament, a vessar dels plats bruts d'un solter, ni tampoc no era un erm modern, buit i estèril, amb cap lloc còmode on seure ni res més que aigua mineral per beure. Era l'apartament de Bilbo Baggins, cosa que significava comoditat”. (trad. pròpia)

39 “En un forat a terra hi vivia un hòbbit. No era pas un forat lleig, brut, humit, ple de restes de cucs i amb olor de resclosit, però tampoc no era un forat sec, pelat, sorrenc, sense cap lloc on seure ni cap cosa per menjar: era un forat de hòbbit, cosa que significava comoditat”. (trad. extreta de TOLKIEN, J. R. R. *El Hòbbit*. Romanyà / Valls (Capellades): La Magrana, 2002.)

un dels exemples més coneguts del *fandom* modern, tan exemplar que fins i tot va arribar a fer creure a alguns fans que era legítim durant un temps, és la saga *James Potter* de Norman Lippert.⁴⁰ En aquest relat, l'autor explica la història d'un dels fills de Harry Potter, James Potter, tractant d'imitar l'estil dels llibres originals el màxim possible per tal de generar-ne una continuació creïble. Al mateix temps, però, no hi ha dubte que aquesta història també té una part de transformació important, en el sentit que estableix paral·lelismes entre els anys d'escolarització de James Potter i els del seu pare, narrats per J. K. Rowling a la saga original.

Així doncs, si ho enfoquem d'aquesta manera, al capdavall les dues formes de transformació genètica es poden traduir en una de les oposicions terminològiques més crucials de l'àmbit del *fandom*: canó versus AU. Imitació versus transformació. És a dir: històries fidels a l'original, en l'argument i moltes vegades també en l'estil (*spin-offs*), versus històries que se'n desvien voluntàriament per experimentar amb el que "hauria pogut ocórrer" i recontar-les des d'un altre punt de vista (*remakes*).

És clar que aquesta divisió, per bé que molts cops coincideixi, tampoc no és infal·libre. Podem trobar casos de *fanfiction* perfectament canònics que també practiquen la imitació, com ara aquells que segueixen el tòpic clàssic de recontar tota la història original des del punt de vista d'un dels personatges secundaris. Això és molt típic, per exemple, dels *fandoms* de sèries de televisió, en els quals sovint interessa desenvolupar el punt de vista de certs personatges respecte d'alguns episodis o aspectes concrets de la història, quan aquests no han estat tractats a la sèrie amb prou dedicació. Com a mostra d'això, una cerca ràpida a FanFiction.Net dins del *fandom* de *Buffy The Vampire Slayer*, emprant com a clau de cerca l'expressió POV (*Point of View*), aviat ens ofereix tot de *fanfics* breus, normalment de 1.500 paraules o menys, que segueixen aquesta premissa.⁴¹

També hi ha *fanfics* AU que no reconten la història original, sinó que en creen una de nova. En aquestes obres, l'únic punt de contacte amb l'original són els personatges, però no pas el seu entorn ni l'argument en què es mouen.⁴² Pot se-

40 LIPPERT, Norman. *James Potter and the Hall of Elder's Crossing; James Potter and the Curse of the Gatekeeper; James Potter and the Vault of Destinies; James Potter and the Morrigan Web*. Tots quatre títols estan disponibles a la pàgina web del projecte, <http://www.jamespotterseries.com>.

41 Alguns exemples: *A Thousand Pieces*, de Kuma (<https://www.fanfiction.net/s/212>), un dels primers *fanfics* publicats a FanFiction.Net. *Mourn*, de Spike-1182 (<https://www.fanfiction.net/s/1013306>). *Pieces Of You*, de Rebecca Parker (<https://www.fanfiction.net/s/450207>).

42 Aquesta concepció ens demostra que la major part d'escriptors de *fanfiction* són autors *character-centric* (centrats en els personatges), en oposició a *story-centric* (centrats en la història): és a dir, construeixen els mons de ficció prenent com a principal referència els seus actors i no els seus esce-

guir havent-hi petites referències a l'argument original, però aquest és eclipsat per una nova línia argumental essencialment diferent. Es tracta de la forma de *fanfiction* més allunyada de l'obra original, i que moltes vegades acaba desembocant en obres publicables; és a dir, que no incompleixen la llei de la propietat intel·lectual.

Un cas paradigmàtic seria el *fanfic Master of the Universe*, basat en la saga *Twilight (Crepuscle)*, en el qual els lligams amb la història original eren febles ja des de la seva concepció. En situacions com aquesta, l'ús de noms i referències familiars és moltes vegades una mera qüestió pràctica: l'autor s'hi sent més còmode i, a més, compta ja d'entrada amb un públic preestablert dintre del *fandom*. Es tracta d'una utilitat del *fanfiction* sovint aprofitada per escriptors novells. Més endavant, l'autora, E. L. James, va eliminar les referències a l'obra de Stephenie Meyer i va publicar professionalment el *fanfiction* sota el nom de *Fifty Shades of Grey (Cinquanta ombres d'en Grey)* i seqüeles.⁴³

Com veiem, doncs, i malgrat les seves complexitats, l'oposició entre transformació i imitació no deixa de ser una classificació útil a nivell d'anàlisi. Així se'ns demostra novament que el *fanfiction* funciona, al seu centre, de manera quasi idèntica a qualsevol altra forma de narrativa convencional.

Metatextualitat

Com hem vist, la hipertextualitat és importantíssima al món del *fanfiction*. Tanmateix, no podem deixar d'esmentar la segona relació transtextual que hi té més importància: la **metatextualitat**. Es tracta d'una presència constant, fins al punt que existeixen diversos gèneres dedicats a ella. Els més destacats són el *bashfic* i el *metafic*.

Vist el que hem explicat abans sobre la reacció crítica dels aficionats enfront d'allò que paradoxalment tant aprecien, aquesta realitat fa molt de sentit. Efectivament, moltes persones, tant de dins del *fandom* com de fora, s'han referit a la capacitat del *fanfiction* per comentar i criticar les obres de referència, i a com és capaç de posar de relleu les discrepàncies entre allò que vol el públic i allò que rep.⁴⁴ Aquestes discrepàncies es poden resoldre tant a través de la transfor-

---

naris o el seu argument.

43 Per a més informació, podeu llegir el seu article a la Wikipedia (http://en.wikipedia.org/wiki/Fifty_Shades_of_Grey). Parlarem més sobre aquest *fanfic* quan ens referim a l'amateurisme dins del món del *fanfiction* (pàg. 36).

44 JENKINS, Henry. "Fan Fiction as Critical Commentary", setembre 2006. http://henryjenkins.org/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html.

mació com de la imitació, per dir-ho en termes genettians, però la relació metatextual s'hi trobarà quasi sempre implícita en més o menys grau.

Vegem alguns exemples de metatextualitat al *fanfiction*. Com a il·lustració de les decepcions del *fandom* respecte de l'obra canònica, i els seus intents d'“arreglar” allò percebut com a un “error” per part dels creadors originals, potser no hi ha exemple més clar que la categorització EWE (*Epilogue? What Epilogue?*), del *fandom* de *Harry Potter*. Aquest subgènere va sorgir immediatament després de la publicació de l'últim llibre de la saga, *Harry Potter i les relíquies de la Mort*. El llibre finalitzava amb un epíleg, intítulat “Dinou anys més tard”, en què es mostrava els diversos protagonistes casats, amb fills i vivint feliçment. Aquesta resolució no va convèncer molts dels fans, fet que va generar el subgènere d'AU EWE, en el qual l'epíleg és ignorat per complet.

També existeixen, però, *fanfics* que critiquen altres *fanfics*, d'acord amb els criteris de qualitat existents de què ja hem parlat anteriorment. Un cas clàssic, que de fet es considera pràcticament un subgènere, són les paròdies de Mary Sues (*Mary Sue parodies*),⁴⁵ una manifestació de *bashing* o *bashfic*. Un exemple podria ser *Legolas and the Underrated Part of His Anatomy* (*Legolas i la part infravalorada de la seva anatomia*), de Celestra,⁴⁶ en què una Mary Sue apareix dins de l'univers fictici d'*El senyor dels anells*, amb totes les seves característiques exagerades, talment com un monstre, i ha de ser derrotada pel protagonista. Per tal de trobar més exemples, només cal escriure “Mary Sue” al panell de cerca de qualsevol arxiu de *fanfiction*: les burles i paròdies són inacabables.

Finalment trobem el ja anomenat gènere del *metafic*. De vegades, el terme s'aplica, de manera àmplia, per referir-se a tota mena de *fanfic* en què aparegui algun tipus de comentari crític o de relació metaliterària (com ara l'exemple que hem comentat més amunt de les Mary Sues), però normalment s'associa amb una manera molt concreta d'enfocar la metatextualitat. En un *metafic* prototípic, els personatges es presenten com a mers actors, conscients que el paper que estan interpretant és purament fictici, i es mostra allò que fan “fora de l'escenari”, rere els bastidors.

---

45 Per a més informació sobre les Mary Sues, consulteu el *Diccionari introductori al fandom* (annex). Si desitgeu ampliar-la encara més, podeu consultar aquest article, en què es tracten extensivament els diferents tòpics relacionats amb el tema: *Tvtropes.org*. “Mary Sue”. <http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/MarySue>.

Les Mary Sues són un dels tòpics més estesos i coneguts dins del món del *fanfiction*, i mereixerien una anàlisi extensa: una tesi, quasi. Malauradament, aquest treball ha de ser breu i només les sobrevolaré de manera superficial.

46 Disponible a FanFiction.Net en aquesta adreça: <https://www.fanfiction.net/s/2832725>.

Un exemple podria ser l'obra *Backstage: My Own Private Crackverse (Rere els bastidors: El meu crackverse propi i privat)*,⁴⁷ *fanfic* en què es combinen el *metafic* i el *crackfic* per tal de generar un relat humorístic. Un dels factors metaficticis més importants del relat és la discussió sobre cànion i *fanon*, i la relació entre les obres originals de referència i el *fanfiction* que se'n deriva. Això s'exemplifica amb els personatges de Remus Lupin i Sirius Black, els quals apareixen sovint als *fanfictions* de *Harry Potter* mantenint una relació homosexual. La seva relació no és canònica, en el sentit que no apareix explicitada en l'obra de referència. En una conversa de *Backstage: My Own Private Crackverse*, el personatge de Sirius Black expressa la seva preocupació per aquest fet ("Do you ever worry that maybe we're not canon either?", "No et preocupa mai que potser nosaltres tampoc no siguem cànion?"), a la qual cosa respon Remus Lupin:

"Look at it this way. [...] There's what? Three thousand or so pages of canon? And we turn up in maybe ten percent of it, if that. [...] That's not the only place we exist, though, is it? We exist in the hearts and minds of fangirls everywhere. [...] Because of their devotion, that tiny fraction of canon that was our first home is now only the smallest corner of our existence. What we have is real, not because of canon, but because the fangirls want it to be real." ⁴⁸

Veiem, doncs, que molts autors de *fanfiction* reflexionen sobre l'acte de creació de *fanfics* en si i poden expressar aquestes reflexions dins de les mateixes obres que escriuen, conscients del poder que tenen sobre l'univers fictici en l'àmbit del *fanon*.

Intertextualitat i paratextualitat

La intertextualitat (al·lusió implícita) i la paratextualitat (relació d'un text amb un altre sense formar-ne part) també són ben presents al *fanfiction*. Potser no ens n'expliquen tantes coses com la metatextualitat i la hipertextualitat, però és interessant tenir-les en compte.

Les relacions **intertextuals**, tal com les defineix Genette, es produeixen bàsicament de dues maneres: a través de la citació i a través del plagi.⁴⁹ Al *fanfiction* també existeix el plagi, entès com a còpia no reconeguda de parts literals d'un

---

47 Fanfic escrit per picascribit i disponible a <https://www.fanfiction.net/s/3285149> i a <http://archiveofourown.org/works/978819>.

48 "Mira-t'ho d'aquesta manera. [...] Hi ha, quantes? Tres mil pàgines de cànion o així? I hi apareixem en potser un deu per cent, com a molt. [...] Aquest no és l'únic lloc on existim, però, oi? Existim als cors i a les ments de les *fangirls* d'arreu. [...] A causa de la seva devoció, aquesta petita part del cànion que va ser la nostra primera casa ara és només el racó més petit de la nostra existència. El que tenim és real, no a causa del cànion, sinó perquè les *fangirls* volen que sigui real." (trad. pròpia)

49 GENETTE, Gérard, *op. cit.*, p. 10.

text (sigui d'obres publicades o d'altres *fanfics*), i, com ocorre en la literatura convencional, no està ben vist. Més habitualment, però, el que s'hi duu a terme és una forma particular de citació. Molts *fanfics*, sobretot aquells que reconten parts de la història original des d'un altre punt de vista (*alternate POV*), inclouen fragments literals de l'obra de referència, habitualment diàlegs. Ben sovint, l'autor indica aquest fet a les seves notes, sigui al principi o al final del capítol o la història, o marca el text citat d'alguna manera per distingir-lo de la seva aportació original.

Podríem exemplificar-ho amb el *fanfiction* *The Wake-up Call* (*El toc d'atenció*), per triar-ne un, escrit per amadris i basat en la saga *Crepuscle*.⁵⁰ El *fanfic* pren com a premissa un fragment de l'obra original, que cita literalment, i després avança en una altra direcció i entra dins del gènere AU.

Prenguem el principi del *fanfiction* com a mostra. L'obra original de Meyer diu el següent:

"The door was unlocked?"

"No, I used the key from under the eave."

I stepped inside, flicked on the porch light, and turned to look at him with my eyebrows raised. I was sure I'd never used that key in front of him.

"I was curious about you."

"You spied on me?" But somehow I couldn't infuse my voice with the proper outrage. I was flattered.

He was unrepentant. "What else is there to do at night?"⁵¹

En canvi, *The Wake-up Call* comença d'aquesta manera (l'autora hi indica els fragments extrets literalment de l'original amb subratllat i cursiva, que jo mantinc):

I stepped inside, flicked on the porch light, and turned to look at him with my eyebrows raised. I was sure I'd never used that key in front of him. How had he found it, in the first place? Something was boiling inside me, and it surely was not pretty.

---

50 *Fanfic* publicat a Lifejournal: <http://twispitfic.livejournal.com/19706.html>.

51 “”La porta estava oberta?” / “No, he fet servir la clau de sota el ràfec.” / Vaig entrar a dins, vaig encendre la llum del porxo i em vaig girar per mirar-lo amb les celles alçades. Estava segura que mai no havia fet servir aquelles claus al davant d'ell. / “Sentia curiositat per saber més sobre tu.” / “M'has estat espiant?”. Però per alguna raó no vaig poder infondre a la meua veu la indignació adequada. Em sentia afalagada. / No va mostrar cap penediment. “Quina altra cosa hi ha a fer durant la nit?”” MEYER, Stephenie. *Twilight*. 2005. (trad. pròpia)

"I was curious about you."

"You spied on me?" I tried to keep my voice calm, but it was hard. Edward didn't seem to be worrying whether I found him breaking in my house unnerving; as a matter of fact, he didn't even seem to realize the outrage that was just building up inside me. Not really flattering for someone who could read other's minds.

He was unrepentant. "What else is there to do at night?"⁵²

Per altra banda, respecte a les relacions **paratextuals**, cal dir que es troben contínuament presents a tot *fanfiction*, com ja hem comentat en parlar de les seves comunitats. Els entorns de publicació, les etiquetes (*tags*) aplicades a les històries, els sistemes de cerca, els comentaris dels lectors, els fòrums, el *fanart* derivat dels *fanfictions*, la seva popularitat, etc., tot plegat afecta indubtablement el text, hi projecta categories arxitektuals i pot arribar a modificar-lo directament. El *fanfiction* compta amb elements paratextuals compartits amb la literatura convencional, com ara les cobertes, els títols o les introduccions de l'autor, però el seu paratext és, en conjunt, molt més complex i canviant.

Mons possibles

Fins ara he aplicat la teoria de Genette com a eina d'anàlisi útil per parlar una mica de *fanfics* concrets i veure com hi funcionen les relacions transtextuals. Això no vol dir, però, que no s'hi puguin aplicar molts altres mecanismes teòrics. He trobat que l'heterocòsmica, o la teoria dels mons possibles,⁵³ és particularment encertada en aquest sentit, ja que se centra no pas en la relació entre un "text" i un altre "text", sinó en el lligam de mons ficticis els uns amb els altres. Aquesta concepció, si més no, és molt més pròxima a la mentalitat *fannish* que no pas la formalista-estructuralista.

L'heterocòsmica, que és un concepte en origen filosòfic però es pot aplicar amb facilitat a la narrativa, parteix de la idea següent: cada vegada que imaginem una possibilitat, estem projectant (a nivell abstracte) un món possible, paral·lel

---

52 "Vaig entrar a dins, vaig encendre la llum del porxo i em vaig girar per mirar-lo amb les celles alçades. Estava segura que mai no havia fet servir aquelles claus al davant d'ell. Com les havia trobades, en primer lloc? Alguna cosa començava a coure's dintre meu, i no era precisament bonica. / "Sentia curiositat per saber més sobre tu." / "M'has estat espiant?". Vaig intentar mantenir la veu calmada, però era difícil. A l'Edward no semblava preocupar-lo si jo trobava inquietant, o no, el fet que haguess entrat a casa meva per la força; de fet, ni tan sols no semblava adonar-se de la indignació que tot just s'estava covant dintre meu. No massa afalagador per a una persona que podia llegir les ments dels altres. / No va mostrar cap penediment. "Quina altra cosa hi ha a fer durant la nit?"" (trad. pròpia)

53 DOLEŽEL, Ludomír. *Heterocòsmica: ficción y mundos posibles*. Madrid: Perspectivas, Arco Libros, 1999.

al nostre, en què aquesta possibilitat ha estat realitzada. Sempre es tracta de mons parcials, en el sentit que només arribem a imaginar-ne unes parts i les altres queden sense determinar o es pressuposen.

Si ho apliquem a la ficció, veurem, doncs, que cada obra determina un món possible diferent: en fixa certs paràmetres concrets i la resta els deixa oberts a la imaginació. Per això, Doležel, a la seva obra *Heterocòsmica*, nega el caràcter mimètic de les obres de ficció. La literatura no pot limitar-se a ser un reflex del món real, diu, perquè el món real és únic, i precisament la ficció es caracteritza per tot el contrari: per ser vast i obert a tota mena de possibilitats.⁵⁴

Què millor que aquestes paraules per reflectir la naturalesa del *fanfiction*? La major part de *fanfics* funciona a través d'un d'aquests dos mecanismes, o de tots dos:

- ◆ L'alteració d'algun element del món ficcional originari per tal de generar un món semblant però divergent, en major o menor mesura;
- ◆ L'explotació dels “espais buits” existents al món ficcional originari per tal de generar nous relats que el complementin i l'ampliïn.

En relació amb el segon punt, sabem que un dels jocs preferits dels *fanficcers* és furgar als espais buits existents al cànon i escriure històries que no el contradiguin i, al mateix temps, l'enriqueixin (d'aquesta mena de relats se'n diu *canon compliant*). La teoria de la recepció va batejar aquests buits com a *espais d'indeterminació*⁵⁵ i Doležel també hi fa referència. Un altre concepte esmentat a *Heterocòsmica*, i que és extremadament útil a l'hora de reflexionar sobre el *fanart*, és el concepte d'*enciclopèdia ficcional*,⁵⁶ el qual s'oposa directament al d'espai d'indeterminació. L'enciclopèdia ficcional són totes aquelles dades d'un món ficcional que es deriven d'allò que l'autor tria d'explicar-ne, mentre que els buits d'indeterminació són tot allò que no s'explica.

A l'entorn del *fanfiction*, l'enciclopèdia ficcional és representada pel cànon i els autors treballen al voltant de tot allò “canònic”, modificant-ho (gènere AU) o mantenint-ho intacte però explotant-ne els buits (gènere *canon compliant*).

Dit això, els mons ficticis són construccions humanes i, per tant, finits. Són el fruit d'una tria. Hi ha el text i hi ha allò que podem derivar directament del text; la resta es troba obert a la interpretació. Així, en una obra narrativa, tan important és el que es diu com el que no es diu. Només cal que recordem el

---

54 DOLEŽEL, Ludomír, *op.cit.*, pp. 10-11.

55 ISER, Wolfgang. *El acto de leer. Teoría del efecto estético*. Madrid: Altea, Taurus, Alfaguara, 1987.

56 DOLEŽEL, Ludomír, *op.cit.*, p. 252.

fragment de *Backstage: My Own Private Crackverse* que hem citat fa unes poques pàgines, en el qual es discuteix fins a quin punt allò que no és explícit pot ser considerat part, o no, d'un món fictici. De l'espai entre allò explícit (determinat) i allò implícit (indeterminat), de vegades ambigu, en sorgeix la majoria de discussions del *fandom* sobre la canonicitat.

Doležel explica el paper d'aquestes dues variables, juntament amb el dels espais d'indeterminació, a través de la teoria de la saturació.⁵⁷ Així, els textos ficticials podrien tenir *textures* diverses: se'ls categoritzaria com a més o menys densos depenent de la major o menor explicitació dels seus detalls. En aquest sentit, com menys determinat sigui un món fictici, més fàcil serà generar-ne *fanfiction* canònic innovador, ja que la seva enciclopèdia ficticial limitarà menys la imaginació dels *fanficcors*; mentre que, si la seva enciclopèdia és molt complexa, construir *fanfics* canònics resultarà més còmode, però els resultats seran més previsibles.

Tot i que també és cert que, de vegades, com més coses se saben, més en queden per saber: així, una enciclopèdia molt complexa pot plantejar més preguntes de les que respon. És curiós d'observar que, coherentment també amb allò que es diu a *Heterocòsmica*, hi ha més tendència a escriure *fics* sobre aquells mons ficticials que tenen una enciclopèdia més allunyada de la del món real únic (és a dir, de fantasia i de ciència-ficció) que no pas sobre els mons ficticials més realistes. Quan un món fictici s'assembla molt al món real, el nostre coneixement d'aquest món fa que n'inferim molts aspectes que no cal explicitar; en canvi, quan en divergeix molt, la seva enciclopèdia ficticial és més oberta i convida a l'experimentació.⁵⁸

Un dels aspectes més interessants de l'entorn *fannish* és la manera com la seva enciclopèdia ficticial s'amplia i canvia. Muta. Un espectador casual de, per exemple, la saga de pel·lícules *Alien* les entendre d'una manera, mentre que un fan (que es troba dins de l'entorn del *fandom*, ha llegit *fanfiction* basat en *Alien*, l'ha vista diverses vegades fixant-se en totes les ambigüitats i els buits) l'entendrà d'una altra. Això és així perquè el fan compta amb un conjunt d'informació extra respecte a l'espectador comú, té una enciclopèdia ficticial més completa. El fan no només coneix el canó, sinó també el *fanon*: és a dir, tot allò aportat pel *fandom*, que no és part del canó però s'aplica i coneix de manera generalit-

---

57 DOLEŽEL, Ludomír, *op.cit.*, pp. 257-261.

58 Vegeu l'article següent per aprofundir més en la relació entre el *fanfiction* i els gèneres de la fantasia i la ciència-ficció: KNEALE, Heidi. "The Appeal of Fanfiction", *The Internet Review of Science-Fiction*. Juliol 2005. <http://www.irosf.com/q/zine/article/10165>.

zada entre els fans. Moltes vegades, idees que formen part del *fanon* s'arriben fins i tot a confondre amb el cànion.⁵⁹

A part d'aquests, hi ha molts altres aspectes de l'*Heterocòsmica* que podrien servir-nos per parlar de *fanfiction*, per suposat. Caldria fer-ne una anàlisi exhaustiva. Per exemple, Doležel fa referència a la relació entre personatges històrics reals i les seves manifestacions fictícies,⁶⁰ aspecte d'interès si ens centrem en el gènere de *fanfiction RPF (real-person fiction)*. En aquest cas, com en la resta del seu discurs, Doležel insisteix en la importància de ser capaços de separar realitat i ficció conceptualment, ja que d'altra manera se'ns dificultaria molt l'anàlisi dels textos.

Aplicat al *fanfiction*, és interessant de veure com aquesta confusió entre realitat i ficció, practicada per molts lectors ingenus, es reproduïx en el conflicte cànion-*fanon*. El concepte dels mons possibles ficticials ens porta a la idea que, efectivament, els signes (lingüístics o d'altra mena) que generen un món fictici són referencials: és a dir, tenen un referent. D'altra manera, es trobarien buits de sentit. El món a què es fa referència, però, és construït: a diferència de món real únic, no respon a criteris de veritat i mentida. Conseqüentment, la ficció no es pot considerar certa ni falsa.

Tanmateix, molts fans discuteixen, com hem dit, la legitimitat del *fanon* versus el cànion, talment com si el cànion fos una mena de subrealitat de la qual depenen les subficcions del *fanon*. El *fanfiction* no canònic és pres, en aquest context, com una invenció o una corrupció respecte de les regles naturals, és a dir, respecte de l'enciclopèdia ficticial canònica. Aquests fans cometem, crec, el mateix error cognitiu que aquells lectors que confonen la veritat empírica amb la veritat poètica, deixant-se endur pel clàssic lema del *basat en fets reals*. En certa manera, doncs, veiem que molts dels “vics” interpretatius de la societat en general es traslladen també a l'àmbit *fannish*.

Per tal de resoldre aquesta qüestió, ens pot ser útil fixar-nos en la manera com Doležel explica l'acumulació de mons ficticials similars entre ells.⁶¹ Segons la seva visió, cada vegada que modifiquem lleugerament un món ficticial, el que estem fent és crear un món possible nou. Aquest, però, no cancel·la els mons possibles anteriors, simplement s'hi afegeix com una possibilitat més. És així com

---

59 Normalment, el *fanon* s'utilitza per suplir buits d'indeterminació importants de l'obra original, necessaris a nivell general per tal de poder-ne escriure *fanfiction*, com per exemple el nom o el cognom d'un personatge o l'ofici a què es dedica. Això genera que aquesta informació es generalitzi dins del *fandom* i se l'acabi prenent com una mena de “sub-cànion”. Vegeu aquest article per a més informació: *Tvtropes.org*. “Fanon”. <http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/Fanon>.

60 DOLEŽEL, Ludomír, *op.cit.*, p. 36.

61 DOLEŽEL, Ludomír, *op.cit.*, p. 51.

els autors de *fanfiction* poden escriure centenars i centenars de versions d'històries similars, encara que es contradiguin entre elles: pertanyen a mons possibles distints i això fa la seva coexistència factible.

Tenint en compte això, cal dir que la relació de cada *fanfic* amb el món possible "únic" canònic és idèntica a la que estableixen els múltiples *fanfics* entre ells: és a dir, entre ells no hi ha jerarquies, cadascun es limita a expressar diferents possibilitats. La percepció d'aquesta relació, però, es complica a causa de tots els factors de prestigi a què ja hem fet referència múltiples vegades.

Podem extreure, doncs, encara una nova definició de *fanfiction*: un aplec de múltiples (infinites) històries que, basades en l'enciclopèdia ficcional i en els espais d'indeterminació d'un grup únic d'obres de referència (és a dir, d'un únic món possible), generen una infinitat de nous mons possibles, contradictoris entre si però que comparteixen una font comuna. Cada una d'aquestes reescriptures del canònic, però, no modifica mai aquest canònic de per si, sinó que en genera una branca nova.

Si ho defineixo només així menteixo, però. Cal fer un petit aclariment, que ve força al cas, em sembla, i que utilitzaré ja per cloure aquest apartat de reflexions. Existeix un subgènere de *fanfiction*, anomenat *crossover*, que consisteix precisament a barrejar més d'una única obra canònica de referència. El *crossover* funciona com una forma de *contaminatio*, fenomen definit per Genette al *Palimpsestes* com a "mescla, en dosis variables, de dos (o més) hipotextos".⁶² Per tant, el grup de referència de tot *fanfiction* és "únic" en el sentit de canònic i compartit pels fans, però també pot ser, dins d'aquesta unitat, múltiple.

Incloc aquí un exemple de *crossover*. N'he triat un de particularment estrany, per tal d'il·lustrar fins a quin punt aquest gènere s'utilitza per tal d'estirar al màxim la imaginació. És un *crossover* de la saga de videojocs *Pokémon* i de les històries de *Sherlock Holmes*, intitulat *A Mudkip in London (Un Mudkip a Londres)*.⁶³ Part del seu valor humorístic rau en el fet que la criatura Pokémon que hi apareix, el Mudkip, és una icona coneguda en la cultura d'Internet des de fa molts anys i se la menciona sovint en clau paròdica.

Sherlock wrestled his way through the crowd, with Watson in tow. "Let me through!" he shouted at the people who were too stupid to get out of his way. When he came upon the creature in question, he was astounded.

It was blue. And orange. And some girl was cuddling it. "It's so cuuute!" she cooed, squeezing it.

---

62 GENETTE, Gérard, *op. cit.*, p. 334.

63 Història escrita per l'usuari Dansu Hatake i disponible a FanFiction.Net: <https://www.fanfiction.net/s/5782953>.

The creature smiled adorably. "Mud, mud, mudkip!" it cheerily stated.⁶⁴

Tanco en aquest punt l'apartat de reflexions en relació amb la transformativitat i la relació entre textos. Seguidament, i abans de concloure el treball, tractarem sobre la motivació i l'impacte social del *fanfiction* i la relació que tot plegat té amb el seu amateurisme intrínsec.

---

64 "Sherlock va lluitar per avançar entre entre la multitud, acompanyat per Watson. "Deixin-me passar!", va cridar cap a les persones que eren massa estúpides com per apartar-se del seu camí. Quan va arribar fins a la criatura en qüestió, va quedar-se atònit. / Era blava. I taronja. I una noia estava abraçant-la. "És tan bufoona!", va parrupejar, estrenyent-la. / La criatura va somriure adorablement. "Mud, mud, mudkip!", va declarar amb alegria." (trad. pròpia)

LES MOTIVACIONS DELS *FANFICCCERS* I EL FUTUR DEL GÈNERE

Fins ara hem definit el *fanfiction*, la seva història, el funcionament de les seves comunitats, la seva relació amb la transtextualitat i els mons possibles... però falta per plantejar una pregunta essencial. Quina és realment la motivació dels *fanficcers*? O, per dir-ho en termes de Jakobson: quina és la funció del llenguatge predominant rere les obres de *fanfiction*?

Com hem dit en parlar del *beta-reading*, molts autors es preocupen per escriure històries estilísticament correctes, sense faltes d'ortografia ni errors gramaticals; però també és igualment evident que la funció poètica (és a dir, centrada en el missatge i en el seu ús de la llengua) no és la funció principal de les obres *fan-nish*. D'una minoria sí, efectivament: existeixen també al *fandom* experiments lingüístics i estètics. Però la major part d'autors no s'interessa per experimentar, optant en canvi per imitar fórmules pròpies dels *best-sellers* d'acord amb el gust actual: prosa planera i propera a la parla espontània, poc elaborada retòricament, amb una relació bastant unívoca entre la *histoire* i el *récit*, com ja hem pogut anar veient als exemples. No hi ha dubte, doncs, que altres categories predominen respecte de la poètica.

Hem parlat al llarg del treball de *fanfics* crítics, de *fanfics* per entretenir... i de la insatisfacció dels *fans* respecte de les obres que consumeixen, la qual els impulsa a crear *fanart*. És aquí, em sembla, on cal buscar la clau de tot plegat: en aquesta necessitat de millorar, arreglar o ampliar segons paràmetres propis. En aquest sentit, probablement hauríem de parlar de la **funció emotiva** com a predominant, com tractaré de seguir justificant a continuació.

Un dels camps que més s'ha interessat per estudiar el *fanfiction* fins ara són els estudis de sexualitat i de gènere.⁶⁵ Això no és pas casualitat, com s'entén de seguida quan veiem que la majoria d'escriptors de *fanfics* són dones (amb un percentatge variable depenent del *fandom*) i que existeix una gran presència del món LGBT (Lesbianes, Gais, Bisexuals i Transsexuals) als *fanfics*. A més, ja des dels seus orígens el *fanfiction* ha comptat amb una gran quantitat d'escenes eròtiques i de tota mena de fetitxes, un dels arguments que sovint s'ha fet servir per tal de desprestigiar-lo.⁶⁶

---

65 Per a una visió feminista del fenomen, vegeu GUVEN, Kubra. "In fanfiction a move for change", 2008. <http://e-feminist.com/home/2012/8/28/in-fanfiction-a-move-for-change.html>.

Sobre *fanfiction* i sexualitat, vegeu Afterellen.com. "Fan Art Empowers Queer Women", febrer 2008. <http://archive.today/JRg4>.

El *fanfiction* és en gran part el resultat de la manifestació lliure de desitjos personals que no es veuen satisfets per les obres del *mainstream*: això explica la gran presència que hi tenen el sexe i la sexualitat, aspectes que acostumen a trobar-se submergits, però també la constant aparició de personatges *self-insert* i altres formes de realització personal. S'hi expressa una insatisfacció, normalment no explícitament crítica sinó velada, quasi no intencional, respecte a aspectes com ara l'abús de tòpics, l'heteronormativitat, el cisgenerisme... i també qüestions més personals i específiques d'un *fandom*, com ara la manca de protagonisme d'un personatge pel qual el fan sent una afinitat especial, el no aparellament entre dos personatges que el fan sent que farien bona parella, etc.

Per tot això, i per tots els factors d'experimentació amb mons fictivals que ja hem tractat extensivament, considero que el factor emotiu és, d'entre tots els altres, el més important. La resta de vessants (el lingüístic, el metatextual, l'estètic, etc.) no deixarien de ser eines per satisfer aquestes necessitats del consumidor enfront de l'obra de consum. Un camí per tractar opcions no convencionals o que s'entén que no tindrien “sortida” al mercat.⁶⁷

La realitat del *fanfiction* que acabem d'explicar fa que puguem entendre, amb molta més facilitat, per què els seus autors es refugien en l'amateurisme i l'*underground*, i per què moltes vegades s'avergonyeixen de ser autors de *fanfics* o ho oculten. També justifica la reticència de molts *fanficcors* a ser estudiats o enquestats.⁶⁸ El *fanfiction* no té límits preestablerts (ni tan sols els d'allò considerat socialment decent!) i pot ser publicat de manera del tot anònima; el *fandom* en conjunt té tota mena d'estàndards, com ja hem dit, però sempre coexisteixen estàndards múltiples i oposats. Trobem, doncs, una llibertat absoluta en aquest sentit.

En conseqüència, a un nivell gairebé visceral, però en el fons lògic en el nostre entorn social, el *fanfiction* ha de ser necessàriament no professional, amateur. Això en justifica i n'assegura els autors. La relació entre autors i lectors ha de trobar-se exactament al mateix nivell, d'igual a igual, sense implicacions econòmiques ni de propietat, perquè puguem parlar realment de *fanfiction*. D'altra manera, la particular associació entre *fandom* i món comercial es desequilibraria i trencaria.

---

66 MEADOWS, FOX. “Sex, desire and fan fiction”, *The Huffington Post*, agost 2012. http://www.huffingtonpost.com/foz-meadows/sex-desire-and-fan-fiction_b_1775641.html.

67 Aquest tema es menciona també a BROWNEN, Thomas, *op.cit.* “fanfiction highlights the motivations and desires of readers—in ways theorists of narrative need to take into account” (“El *fanfiction* posa en primer pla les motivacions i els desitjos dels lectors, de maneres que els teòrics de la literatura necessiten tenir en compte”).

68 BODE, Dana L., *op.cit.*

Existeixen casos d'aquesta mena de subversió, que exemplifiquen bé el que estic intentant expressar. El més paradigmàtic avui dia és, probablement, *Cinquanta ombres d'en Grey* (i seqüeles), obra que ja hem introduït abans, inicialment publicada com a *fanfic*, però que posteriorment va ser modificada i adaptada als requeriments del món comercial i va ser posada a la venda. *Cinquanta ombres d'en Grey* va deixar de ser *fanfiction* a partir del moment en què la seva autora va concebre d'extreure'n un guany econòmic.⁶⁹

També vull apuntar aquí, com, d'altra banda, ja he anat comentant, que la relació del *fanfiction* amb la llei de propietat intel·lectual i el *copyright* és moltes vegades relliscosa. Hi ha autors que han manifestat públicament suport pel *fanfiction*, mentre que d'altres prohibeixen que se'n creï de derivat de les seves obres. Tot retorna, de nou, a la concepció d'originalitat i d'autor, que hem heretat dels romàntics i que està canviant indubtablement, de manera cada cop més ràpida.⁷⁰

La publicació de *Cinquanta ombres d'en Grey* ha iniciat un procés que ningú no sap ben bé fins on arribarà i que ha generat que el *fanfiction*, a poc a poc, comenci a penetrar en certs aspectes del *mainstream*. Cada cop hi ha més persones que coneixem el *fanfiction* i més interès per estudiar-lo des dels entorns acadèmics, i les empreses privades comencen a adonar-se de la seva utilitat a l'hora de fer negoci. Ja hem establert que aquesta visibilitat contradiu la seva mateixa natura; com és natural, doncs, el procés està generant reaccions diverses dins del *fandom*.⁷¹ Ara per ara és impossible fer previsions segures, però és inevitable que, tard o d'hora, un fenomen tan massiu com aquest acabi filtrant-se a àmbits més generalistes, per a bé o per a mal.

---

69 Aquest tema s'ha tractat extensivament a un gran nombre d'articles. Per exemple, al ja mencionat MORRISON, Ewan, *op.cit.* Per a una comparació entre passatges del *fanfic* original i de la versió publicada, vegeu *Dearauthor.com*. “Master of the Universe versus Fifty Shades by E.L James Comparison”. <http://dearauthor.com/features/industry-news/master-of-the-universe-versus-fifty-shades-by-e-l-james-comparison/>.

70 BALL, Caroline. “Who owns what in fanfiction: perceptions of ownership and problems of law”, setembre 2007. http://www.academia.edu/834988/Who_owns_what_in_fanfiction_perceptions_of_ownership_and_problems_of_law. Aquest treball de màster també explora altres fils, com ara la relació del *fandom* amb el *mainstream*.

71 HARBISON, Autumn. “Kindle Worlds: Amazon to Sell Fanfiction, But Should Fanfic Writers Participate?”, *PolicyMic*, maig 2013. <http://www.policymic.com/articles/43885/kindle-worlds-amazon-to-sell-fanfiction-but-should-fanfic-writers-participate>.

LEWIS, Andy. “'Twilight' Fanfiction Hit 'The Office' Scores Two-Book Deal (Exclusive)”, *The Hollywood Reporter*, agost 2012. <http://www.hollywoodreporter.com/news/twilight-fanfiction-hit-office-gets-387539>.

MOTS FINALS

Al llarg d'aquest breu estudi, hem sobrevolat múltiples temes i hem arribat a diverses conclusions bàsiques. Hem resolt que el *fanfiction* és una forma de literatura de creació i consum popular, lligada actualment a Internet i a la ciberliteratura, però originada a principis del segle XX. Hem vist, a través sobretot de les teories de Gérard Genette i de Lubomír Doležal, que hi tenen cabuda tota mena de relacions transtextuals; i no només això, sinó que ens serveix per il·lustrar aspectes importantíssims de la nostra societat actual i de la nostra concepció de l'art i de la literatura, com ara l'originalitat i els drets d'autor o la relació entre consumidors i productes culturals. També hem conclòs que té una vessant emotiva i reivindicativa molt important, estretament lligada als desitjos personals dels fans que el creen i el llegeixen, com també a molts estigmes i a moltes convencions narratives que els *fanficcions* senten el desig de trencar.

En general, al marge de les diferents anàlisis i informacions concretes que he anat exposant, potser l'aspecte més destacable del *fanfiction* és la seva posició activament passiva o passivament activa, la contradicció entre acceptació i rebel·lió de què ja he parlat múltiples vegades. Aquesta tensió es pot traduir a tota mena d'àmbits: la relació entre hipotext i hipertextos, les interaccions entre les classes i els grups socials, fins i tot les dinàmiques de mercat. Precisament per aquest abast interdisciplinari, és i ha de ser un aspecte indubtablement rellevant del *fanfiction*.

La meva intenció, com ja he dit a la introducció, era dur a terme un treball introductori, en part descriptiu i en part analític. He volgut parlar d'aspectes històrics i socials del *fanfiction*, però sobretot centrar-me en la creació i relació de mons i de textos de ficció. Espero que algunes de les propostes fetes puguin resultar útils en investigacions futures dins d'aquest àmbit.

Com ja he apuntat, estic força convençuda que, en els propers anys, l'interès dels estudis literaris i d'altres àmbits pel *fanfiction* no farà més que augmentar. En aquest sentit, considero que els temes més mereixedors d'una investigació i reflexió extensives són a) la xarxa de referències transtextuals entre uns *fanfics* i uns altres i el paper del *fanon*, que he tractat d'introduir; b) la Mary Sue en relació amb la literatura contemporània i amb altres fenòmens similars en la història de la literatura; c) la relació del *fanfiction* amb les lleis de propietat intel·lectual, i d) el seu paper en relació amb les minories socials. Aquests serien els meus suggeriments d'assumptes per tractar, en cas que algú volgués dedicar-s'hi. Potser ho faré jo mateixa, en un futur més o menys proper. A curt termini, espero poder seguir desenvolupant el *Diccionari introductori al fandom* i tra-

duir-lo a altres llengües, per tal que pugui disposar-ne tothom que hi tingui interès.

Ja per acabar, voldria agrair la seva ajuda a totes aquelles persones que m'han donat suport en aquest projecte. Primerament, vull donar les gràcies a en Jordi Sala, el meu tutor. No només m'ha ajudat en el procés de desenvolupament del present treball concret, aportant suggeriments i dades que m'han estat d'allò més útils, sinó que va ser ell qui em va introduir formalment, a través de les classes de Teoria i Crítica Literàries de la Universitat, a una de les meves més grans passions: la narratologia i l'anàlisi de textos. En segon lloc, també vull agrair el seu suport a la meva família, que fa anys que coneix la meva obsessió amb el *fanfiction* i el *fanart* i que ha resistit estoicament dotzenes de discursos i de reflexions sobre el tema. Moltes gràcies a tots, i espero que hàgiu gaudit de la lectura.

Tordera, 14 de maig de 2014

BIBLIOWEBGRAFIA

Les pàgines web a què es fa referència han estat consultades entre el mes de desembre de 2013 i el mes de maig de 2014.

Afterellen.com. “Fan Art Empowers Queer Women”, febrer 2008. <http://archive.today/JRg4>.

Bad Fanfic! No biscuit! <http://www.englishchick.com/badfic/>.

Baker Street Irregulars, The. “Baker Street Journal”. <http://www.bakerstreetjournal.com>.

BALL, Caroline. “Who owns what in fanfiction: perceptions of ownership and problems of law”, setembre 2007. http://www.academia.edu/834988/Who_owns_what_in_fanfiction_perceptions_of_ownership_and_problems_of_law.

Barthes, Roland. “La muerte del autor”, dins de *El susurro del lenguaje*. Barcelona: Paidós, 1987.

BODE, Dana L. “And now, a word from the amateurs”, dins *Transformative Works and Cultures*, no. 1. 2008. <http://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/article/view/51>.

Dearauthor.com. “Master of the Universe versus Fifty Shades by E.L James Comparison”. <http://dearauthor.com/features/industry-news/master-of-the-universe-versus-fifty-shades-by-e-l-james-comparison/>.

DeviantART. <http://www.deviantart.com>.

DOLEŽEL, Ludomír. *Heterocósmica: ficción y mundos posibles*. Madrid: Perspectivas, Arco Libros, 1999.

Expressions.populli.net. “A Fanspeak Dictionary”. <http://expressions.populli.net/dictionary.html>.

FanFiction.Net. *Unleash your imagination*. <http://www.fanfiction.net>.

Fanlore.org. Articles: “Badfic”, “Character bashing”, “Schmoop”, “Spockanalia”. <http://fanlore.org>.

GENETTE, Gérard. *Palimpsestos: La literatura en segundo grado*. Madrid: Altea, Taurus, Alfaguara S. A., 1989.

GROSSMAN, Lev. "The Boy Who Lived Forever", *Time Entertainment*. Juliol 2011. <http://content.time.com/time/arts/article/0,8599,2081784,00.html>.

GUVEN, Kubra. "In fanfiction a move for change", 2008. <http://e-feminist.com/home/2012/8/28/in-fanfiction-a-move-for-change.html>.

HARBISON, Autumn. "Kindle Worlds: Amazon to Sell Fanfiction, But Should Fanfic Writers Participate?", *PolicyMic*, maig 2013. <http://www.policymic.com/articles/43885/kindle-worlds-amazon-to-sell-fanfiction-but-should-fanfic-writers-participate>.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana, segona edició*. Articles: "Cànon". <http://dlc.iec.cat>.

ISER, Wolfgang. *El acto de leer. Teoría del efecto estético*. Madrid: Altea, Taurus, Alfaguara, 1987.

JAKOBSON, Roman. *Lingüística i poètica i altres assaigs*. Barcelona: Edicions 62, 1989.

JENKINS, Henry. "Fan Fiction as Critical Commentary", setembre 2006. http://henryjenkins.org/2006/09/fan_fiction_as_critical_commen.html.

KNEALE, Heidi. "The Appeal of Fanfiction", *The Internet Review of Science-Fiction*. Juliol 2005. <http://www.irosf.com/q/zine/article/10165>.

LEWIS, Andy. "'Twilight' Fanfiction Hit 'The Office' Scores Two-Book Deal (Exclusive)", *The Hollywood Reporter*, agost 2012. <http://www.hollywoodreporter.com/news/twilight-fanfiction-hit-office-gets-387539>.

Lifejournal.com. <http://www.lifejournal.com>.

Los Malos Fics y sus Autores. <http://malosfics.foroes.org>.

MEADOWS, FOX. "Sex, desire and fan fiction", *The Huffington Post*, agost 2012. http://www.huffingtonpost.com/foz-meadows/sex-desire-and-fan-fiction_b_1775641.html.

Memory Alpha wiki. <http://en.memory-alpha.org/wiki>.

Merriam-Webster Dictionary. Articles: "Fandom". <http://www.merriamwebster.com>.

MEYER, Stephenie. *Twilight*. 2005.

MORRISON, Ewan. "In the beginning, there was fan fiction: from the four gospels to Fifty Shades", *The Guardian*. Agost 2012. <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey>.

Mugglenet fan fiction. <http://fanfiction.mugglenet.com>.

Organisation for Transformative Works. <https://transformativeworks.org>.

Organisation for Transformative Works. "Archive of Our Own". <http://archiveofourown.org>.

Protectors of the Plot Continuum wiki. Articles: "Legendary Badfic", "Pit of voles". <http://ppc.wikia.com/wiki>.

ROWLING, J. K. *Harry Potter i la pedra filosofal*. Barcelona: Empúries, 2002.

ROWLING, J. K. *Harry Potter i les relíquies de la Mort*. Barcelona: Empúries, 2008.

RUBIO FAUS, Berta. "Literatura digital: una altra literatura és possible", dins de ALEMANY FERRER, Rafael; CHICO RICO, Francisco (eds.). *Ciberliteratura i comparatisme*. Universitat d'Alacant, Sociedad Española de Literatura General y Comparada, 2012.

SHAPERO, Kay. "Filk Frequently Asked Questions". <http://www.kayshapero.net/filkfaq.htm>.

TEAM STARKID, *A Very Potter Musical Series*. <http://www.teamstarkid.com>.

TheParapet.Net, "Ye Olde Jolly Jolly Anal-Retentive General Fandom and Fanfiction Glossary (Online Edition v1.53)". <http://www.theparapet.net/fanfic/glossary.html>.

"The Fanfiction Glossary" (originalment publicat per *subreality.com*, ara només disponible a través de la Wayback Machine). <http://web.archive.org/web/20080822041856/http://www.subreality.com/glossary/terms.htm>.

"The Rocky Horror Picture Show: The Official Fan Site!". <http://www.rockyhorror.com>.

THOMAS, Bronwen. "What Is Fanfiction and Why Are People Saying Such Nice Things about It?", dins de *StoryWorlds: A Journal of Narrative Studies*, Volume 3, pp. 1-24. University of Nebraska Press, 2011.

TOLKIEN, J. R. R. *El Hòbbit*. Romanyà / Valls (Capellades): La Magrana, 2002.

Tumblr. <http://www.tumblr.com>.

Tvtropes.org. Articles: "Crack Pairing", "Fanon", "Mary Sue", "Revenge Fic", "Troll Fic", "Website: FanFiction.Net". <http://tvtropes.org>.

Urban Dictionary. Articles: "Cosplay". <http://www.urbandictionary.com>.

Viquipèdia, l'Enciclopèdia lliure. Articles: “Anime”, “Manga”, “Otaku”, “Wiki”, “Yuri”. <http://en.wikipedia.org>.

Wickedsky.com, GAIL, GILESWENCH and RUTH, “Essays”. http://www.wickedsky.com/gilezone/page_essays.html.

Wikipedia, the Free Encyclopedia. Articles: “Alternative universe (fan fiction)”, “Dōjinshi”, “Dungeons & Dragons”, “Fan convention”, “FanFiction.Net”, “Fandom”, “Fan labor”, “Fansite”, “Fanzine”, “Fifty Shades of Grey”, “Harry Potter fandom”, “Historical reenactment”, “Lifejournal”, “Mary Sue”, “Motion Picture Association of America film rating system”, “Online magazine”, “Otaku”, “The Rocky Horror Picture Show cult following”, “Tolkien fandom”, “Troll”, “Uberfic”, “Yuri”. <http://en.wikipedia.org>.

Wiktionary, a wiki-based Open Content dictionary. Articles: “List of fan fiction terms”, “Uber”. <http://en.wiktionary.org>.

CORPUS CITAT

AMADRIS, *The Wake-up Call*. <http://twispitefic.livejournal.com/19706.html>.

CELESTRA. *Legolas and the Underrated Part of His Anatomy*. <https://www.fanfiction.net/s/2832725>.

DANSU HATAKE. *A Mudkip in London*. <https://www.fanfiction.net/s/5782953>.

EVANSENTRANCED. *Fantastic Elves and Where to Find Them*. <https://www.fanfiction.net/s/8197451> / <http://archiveofourown.org/works/438516>.

EVANSENTRANCED. *The Handbook of Elf Psychology*. <https://www.fanfiction.net/s/8509020> / <http://archiveofourown.org/works/507700>.

KIVRIN. *The Sons of Durin*, <https://www.fanfiction.net/s/8872445> i <http://archiveofourown.org/works/623138>.

KUMA. *A Thousand Pieces*. <https://www.fanfiction.net/s/212>.

LIPPERT, Norman. *James Potter and the Hall of Elder's Crossing; James Potter and the Curse of the Gatekeeper; James Potter and the Vault of Destinies; James Potter and the Murrigan Web*. <http://www.jamespotterseries.com>.

PARKER, Rebecca. *Pieces Of You*. <https://www.fanfiction.net/s/450207>.

PICASCRIBIT. *Backstage: My Own Private Crackverse*. <https://www.fanfiction.net/s/3285149> / <http://archiveofourown.org/works/978819>.

SNOWQUEENS ICEDRAGON (JAMES, E. L.). *Master of the Universe*. El fanfic ja no es troba disponible en la xarxa, ja que l'autora l'ha publicat professionalment sota el títol de *Fifty Shades of Grey* i seqüeles (*Fifty Shades Darker* i *Fifty Shades Freed*).

SPIKE-1182. *Mourn*. <https://www.fanfiction.net/s/1013306>.

DICCIONARI INTRODUCTORI

AL *FANDOM* ANNEX

Per tal de compilar aquest diccionari, he triat els termes que m'han semblat més essencials i d'ús més habitual dins del camp del *fanfiction* i del *fandom* en general. Però n'hi ha molts més! A l'apartat de bibliografia, més amunt, hi trobareu uns quants glossaris i diccionaris que podeu consultar per tal d'ampliar aquesta informació, si desitgeu fer-ho.

Quasi tota la terminologia esmentada aquí prové de l'anglès, de manera que m'estalviaré de repetir aquest fet a cada entrada. En els casos en què el mot provingui d'una altra llengua, ho destacaré. Quan les paraules són compostes, he optat sempre per posar-ne la versió compacta (*fanfiction*, *darkfic*, *fanblog*, *nextgen*, etc.), excepte quan aquesta opció és impossible o no s'utilitza mai (**fanlabor*, **canoncompliant*). Gairebé en tots els casos, però, serà igualment possible trobar les paraules per la xarxa amb guió, amb espai o sense (*fan-fiction*, *fan fiction*, *fanfiction*). No existeix una norma consensuada en aquest sentit, tot i que amb alguns termes hi ha més tendència a una forma o a una altra.

Moltes de les paraules del diccionari es poden relacionar entre elles i per això les he classificades en una sèrie de categories:

- ◆ **Tags** (etiquetes): criteris de classificació utilitzats per distingir els *fanfics* els uns dels altres i, alhora, distribuir-los en grups de trets comuns. Es troben estretament lligats als mecanismes de cerca en bases de dades i se'n creen de nous de manera contínua. Els he classificats en tres apartats: **Contingut**, referit a les classificacions “de gènere”, relacionades amb l'argument, l'estil o el to; **Format**, referit a les classificacions relacionades amb la llargària, l'estatus de desenvolupament (complet, en procés...), l'aparença, etc.; i **Context**, referit a classificacions basades en les circumstàncies “socials” que originen el *fanfic*. En tots tres casos, es tracta d'elements arxitektuals, quasi sempre explicitats paratextualment.
- ◆ **Elements paratextuals** pròpiament dits: notes i comentaris que envolten el text i l'influeixen, però no en formen part. Els he marcats amb l'etiqueta **Paratext**. En aquest sentit, és molt important la interacció entre lectors i autor i autor i lectors, ja que genera la major part d'aquests continguts.
- ◆ **Rols**: adjectius aplicables a persones, que marquen el seu rol o paper en diferents àmbits del món del *fanfiction* i del *fandom*. Els he marcats amb l'etiqueta **Rol**.

A

A/N **Paratext** D'*author note*, lit. “nota de l'autor”. Referit a les notes incloses per l'autor d'un FANFICTION al principi i/o al final de cada capítol (tot i que també podem trobar-ne d'insertades al seu interior), destinades a explicar o ampliar certs aspectes de l'obra o a dirigir missatges directament als seus lectors.

ALTERNATE UNIVERSE

Contingut Vegeu AU.

ALTERNATE POV

Contingut Lit., “punt de vista alternatiu”. Dit d'allò que presenta un POV alternatiu a aquell ja conegut, sigui dins del mateix FANFICTION que s'està llegint o en referència a l'obra canònica original.

ANGST **Contingut** Lit. “angoixa”. Aquesta TAG s'utilitza per referir-se a obres en què té un gran protagonisme el patiment emocional dels personatges. Els FANFICTION de gènere ANGST es coneixen com a ANGSTFICS.

ANGSTFIC **Contingut** Vegeu ANGST.

ANIME Abreujament d'*animēshon*, pronúncia japonesa de l'anglès *animation*, “animació”. Dit dels dibuixos animats propis del Japó. Normalment són adaptacions a la televisió de còmics MANGA.

ANONYMICE **Rol** Vegeu ANONYMOUSE.

ANONYMOUSE **Rol** Joc de paraules, provinent d'*anonymous*, “anònim”, i *mouse*, “ratolí”. Referit a les persones que escriuen de manera anònima a fòrums de FANFICTION o a les zones de comentaris. Els ANONYMICE, com se'ls anomena en plural, són sovint els responsables de dur a terme peticions, PROMPTS i CHALLENGES que, més tard, els escriptors de FANFICTION utilitzaran com a base per escriure noves històries.

ANTIFIC **Contingut** Vegeu BASHING.

AU **Contingut** D'ALTERNATE UNIVERSE, lit. “univers alternatiu”. Es tracta d'una de les formes o dels gèneres més habituals de FANFICTION. A diferència del FANFICTION anomenat CÀNON, que tracta de ser el màxim de fidel possible a l'obra de referència ori-

ginal, el gènere **AU** en contradiu aspectes clarament establerts de manera deliberada: per exemple, hi podem trobar viu un personatge que hauria de ser mort, o els fets ocorren en una època o un entorn social radicalment diferents dels de l'original. La principal finalitat de l'**AU** és, doncs, modificar un aspecte cabdal de l'obra base i experimentar amb les possibles conseqüències d'aquest canvi, al més pur estil efecte papallona.

B

- BADFIC** 1. **Contingut** Dins de la comunitat de **FANFICTION**, apreciació referida a un **FANFIC** que es considera de mala qualitat, amb notables errors d'ortografia, de coherència i d'expressió i amb l'aparició constant d'elements mal vistos com ara **MARY SUES**, **OCs** innecessaris, **OOC**, etc. Es tracta d'un terme subjectiu només relativament, ja que existeix un consens social força clar sobre allò que determina què és un **BADFIC** i què no ho és.
2. **Contingut** **FANFIC** escrit amb mala qualitat de manera deliberada, per tal de criticar els **BADFICS** no intencionats i/o educar sobre la manera correcta d'escriure **FANFICTION**.
- BADFICER** **Rol** Persona que escriu **BADFICS**. Normalment s'escriu així en l'àmbit anglòfon, però en l'àmbit hispànic també es pot escriure **BADFICKER**.
- BADFICKER** **Rol** Vegeu **BADFICER**.
- BASHERFIC**, **BASHFIC** **Contingut** Vegeu **BASHING**.
- BASHING** **Contingut** Es coneix com a **BASHING** (de *bash*, “pegar, apallissar”) el fenomen pel qual certs **FANS**, i, per derivació, certes obres de **FANFICTION** prenen una posició expressament hostil envers un o més personatges de l'obra de referència. El **BASHING** pot manifestar-se de maneres diverses, sovint a partir del **CRACK** o de convertir-los en **MARY SUES** o **MARTY STUS**, ridiculitzant-los o fent-los morir de maneres doloroses. Els **FANFICS** en què el **BASHING** és un aspecte central de l'argument es coneixen com a **BASHFICS**, **BASHINGFICS**, o **BASHERFICS**. Una altra manera d'anomenar els **BASHFICS** és **REVENGEFICS**. Quan un **BASHFIC** ataca no només

una sèrie de personatges, sinó un FANDOM o una obra en general, se l'anomena HATEFIC o ANTIFIC.

BASHINGFIC	Contingut Vegeu <u>BASHING</u> .
BETA	Rol Vegeu <u>BETAREADER</u> .
BETAREADER	Rol “Beta-lector, lector de la beta”. Expressió derivada del concepte <i>versió beta</i> , utilitzat sobretot en l'àmbit de la programació per referir-se a versions de desenvolupament d'un treball, no definitives, que encara s'estan provant i millorant. Un <u>BETAREADER</u> és un escriptor o lector de <u>FANFICTION</u> que revisa desinteressadament un <u>FANFIC</u> escrit per un altre autor, per tal d'arreglar-ne els errors d'expressió i de coherència i fer suggeriments destinats a millorar-lo. Els <u>BETAREADERS</u> o <u>BETAS</u> actuen, doncs, com a editors i correctors amateur. La seva revisió s'efectua normalment en el període previ a la publicació d'un capítol. Un <u>FANFICTION</u> que ha passat per les mans d'un o mes <u>BETAS</u> és un <u>FANFICTION BETAREAD</u> .
BETAED	Format Lit. “betejat”. En àmbits hispànics és habitual traduir-ho com a <u>BETEADO</u> , del verb <u>BETEAR</u> . Vegeu <u>BETAREAD</u> .
BETAREAD	Format Diem que un <u>FANFICTION</u> ha estat <u>BETAREAD</u> (“beta-llegit”) quan ha estat corregit per un o més <u>BETAREADERS</u> . Altres variants: <u>BETAED</u> .
BETEADO	Format Vegeu <u>BETAED</u> .
BETEAR	Format Vegeu <u>BETAED</u> .

C

CÀNON	1. Expressió derivada directament del concepte tradicional de cànon (segons el DIEC: “Conjunt de normes que regulen la proporció i la simetria segons un ideal estètic, tant en l'arquitectura com en l'escultura; Catàleg de llibres sagrats reconeguts com a tals en una religió; Catàleg o llista de llibres o d'autors literaris proposats com a model, etc.”). En aquest sentit, el <u>CÀNON</u> és, simplement, tot el conjunt d'obres i de fets de referència, entesos com a “oficials” i vàlids, en què es basa un <u>FANDOM</u> per dur a terme tota la seva activitat. Per exemple, per al <u>FANDOM</u> d' <i>El senyor dels anells</i> és <u>CÀNON</u> que Frodo abandona la Terra Mitjana, ja que
--------------	---

això apareix explicitat d'aquesta manera al final d'*El Retorn del Rei*, que és un dels llibres que s'accepta com a CANÒNIC. Una de les principals ocupacions de les comunitats dels FANDOMS és determinar què es pot considerar CÀNON i què no, sobretot en els casos en què hi ha un gran nombre d'obres complementàries publicades, com ara capítols extra, seqüeles, *director cuts*, etc.

2.

Contingut Un FANFICTION es considera CÀNON o CANON COMPLIANT quan segueix les normes i els patrons establerts pel CÀNON d'un FANDOM. Quan un FANFIC no segueix aquestes normes, entra dintre del gènere AU.

CANON COMPLIANT

Contingut Lit. “obedient amb el cànon”. Vegeu CÀNON.

CANÒNIC **Contingut** CANONICAL en anglès. Dit d'allò que pertany al CÀNON.

CANONICAL **Contingut** Vegeu CANÒNIC.

CHALLENGE **Context** Lit. “repte”. Activitat comunitària, sovint organitzada en forma de concursos o rondes (*rounds*), en què s'efectua un suggeriment argumental inusual i tota una sèrie d'autors accepten el repte i escriuen una història basada en aquest suggeriment. L'expressió és més o menys anàloga a PROMPT, però en el cas d'un CHALLENGE la petició ha de ser necessàriament no convencional i difícil de dur a terme. Un FANFIC escrit per a un CHALLENGE s'anomena CHALLENGEFIC.

CHALLENGEFIC **Context** Vegeu CHALLENGE.

CHARACTER DEATH

Contingut Lit. “mort d'un personatge”. Aquesta TAG, inclosa dins de la modalitat de WARNINGS, s'utilitza per avisar els lectors que el FANFICTION que llegiran inclou la mort d'un o més personatges. És una etiqueta molt habitual en DEATHFICS i DARKFICS.

COLLAB **Context** Abreujament de *collaboration* (“col·laboració”). Expressió utilitzada per referir-se a tota obra de FANART, sigui en forma de FANFICTION o en altres formats, que ha estat elaborada conjuntament per més d'una persona.

CRACK **Contingut** FANFICTION normalment humorístic, i sovint paròdic, en què l'argument es presenta de manera exagerada, esbojarrada i fins i tot incomprendible, trencant del tot la barrera del pacte de ficció i la “suspensió de la incredulitat”. El gènere CRACK

moltes vegades es combina amb el TROLLFIC i/o amb el BASHFIC.
Altres variants del mot: CRACKFIC.

CRACKFIC **Contingut** Vegeu CRACK.

CRACK PAIRING **Contingut** PAIRING particularment impactant i trencador amb el CÀNON de l'obra de referència. Un FANFIC en què hi ha un CRACK PAIRING no té per què necessàriament ser un CRACKFIC; els CRACK PAIRINGS es poden tractar tant de manera humorística com de manera seriosa.

CROSS-GENERATIONAL

Contingut Vegeu CROSSGEN.

CROSSGEN **Contingut** Abreujament de CROSS-GENERATIONAL (“a través de les generacions”). Aquesta TAQ s'aplica a FANFICS en què apareixen personatges de diverses generacions, molt típicament a partir del mecanisme tòpic dels viatges en el temps. El terme s'utilitza igualment per referir-se a relacions romàntiques, quan aquestes es produeixen entre personatges amb molta diferència d'edat o nascudes a èpoques molt diferents.

COMIC CON Vegeu CON.

CON Versió abreujada de FAN CONVENTION. Moltes vegades s'utilitza com a sufix, -CON, per tal de formar els noms de convencions concretes. Per exemple: *GothCon*, *Komikon*, *Ropecon*, etc. Una forma usual de CON són les COMIC CONS, en què es reuneixen dibuixants i aficionats de còmic, sigui a nivell general o en relació amb alguna temàtica o algun FANDOM particulars.

-CON Vegeu CON.

CONVENCIÓ Vegeu FAN CONVENTION.

CONVENTION CONVENCIÓ en anglès. Vegeu FAN CONVENTION.

COSPLAY Portmanteau de *costume play*, lit. “joc de disfresses”. Costum propi de molts FANDOMS que consisteix a disfressar-se a imitació d'un personatge ficcional, usualment de ciència-ficció, de còmic o de MANGA/ANIME.

CROSSOVER **Contingut** Lit. “híbrid, mescla d'estils”. Forma típica de FANFICTION AU, tan característica que se li acostuma a donar un nom propi. Consisteix a barrejar aspectes de diferents obres d'origen, com per exemple fer aparèixer la Mary Poppins i Superman enmig de la França de *Les Misérables*. És un dels pocs termes del món del FANFICTION que també s'aplica a la literatura convencional. També se'n pot dir X-OVER.

D

- DARKFIC** **Contingut** Lit. “FANFICTION fosc”. També se'n pot dir SHOCKFIC. Ha arribat a la categoria de gènere, però es tracta també d'un WARNING: l'etiqueta serveix per avisar que el FANFICTION en qüestió tracta sobre temes desagradables, com ara el suïcidi, la violència, la violació... Un DARKFIC es reconeix com a tal, sobretot, quan és particularment fosc en comparació amb l'obra de referència.
- DEATHFIC** **Contingut** Lit. “FANFICTION de mort o d'una mort”. Referit a un FANFIC en què la mort d'un o més personatges és un aspecte fonamental de l'argument. Pot ser una derivació del BASHFIC o del DARKFIC. Sovint la mort en qüestió no ocorre en escena, sinó que se'n tracten les repercussions en l'entorn o en la resta de personatges de l'univers fictici.
- DENIALFIC** **Contingut** Lit. “FANFICTION de rebuig, de negació”. Variant del gènere AU. Es produeix quan l'autor del FANFICTION es nega personalment a acceptar una part concreta del CÀNON (habitualment, la mort d'un personatge o l'aparellament entre dos personatges) i l'ignora o canvia dràsticament. Un clar exemple de DENIALFIC és el subgènere EWE. El terme DENIALFIC s'acostuma a fer servir de manera derogatòria.
- DISCLAIMER** **Paratext** Lit. “descàrrega de responsabilitat”. Nota afegida normalment a la part superior d'un FANFICTION, sovint repetida a cada capítol, en què l'autor es descarrega de responsabilitats (legals o d'altre tipus) respecte a allò que ha escrit. Normalment, els DISCLAIMERS es limiten a afirmar que l'autor del FANFICTION no té cap relació amb l'empresa que posseeix els drets de les obres originals, i que escriu sense ànim de lucre.
- DOUBLE-DRABBLE** **Format** Vegeu DRABBLE.
- DŌJIN** Vegeu DŌJINSHI.
- DŌJINKA** **Rol** Persona que crea DŌJINSHI.
- DŌJINSHI** Forma de FANCOMIC pròpia del Japó. No es correspon exactament amb la concepció occidental actual de FANART, ja que, de la ma-

teixa manera que el FANFICTION de ciència-ficció de la primera meitat del segle XX, no té per què necessàriament estar derivat d'una obra preexistent. La seva principal característica és que ha estat autopublicat per l'autor. Es pot abreujar com a DŌJIN.

DRABBLE **Format** Expressió originària de la famosa sèrie *Monty Python*, adoptada originalment pel FANDOM de la ciència-ficció i després escampada a la resta de FANDOMS. En origen es referia a un tipus de CHALLENGE que consistia en escriure micro-relats d'únicament 100 paraules (en aquest sentit, un HALF-DRABBLE seria una història de 50 paraules, i un DOUBLE-DRABBLE, una història de 200). Actualment, però, s'ha generalitzat el seu ús per referir-se, en general, a històries molt curtes, de fins a 500 o 600 paraules.

DUBCON **Contingut** Vegeu NONCON.

E

EWE **Contingut** Vegeu PWP.

EXPLOITATION Lit. “explotació”. Dit d'aquelles obres que imiten una altra obra en algun sentit per tal d'aprofitar-se de la seva fama i extreure'n un benefici.

F

FAN **Rol** Abreujament de *fanatic*, “fanàtic, aficionat”. Dins de l'àmbit en què ens trobem, s'utilitza per referir-se a una persona aficionada d'una cosa i que forma part del seu FANDOM, sigui activament (participa en reunions i fòrums, crea FANART i FANFICTION, etc.) o passivament (hi simpatitza, consumeix FANART i FANFICTION, etc.).

FANAC De FAN activity, lit. “activitat de l'aficionat”. Utilitzat per referir-se al conjunt de les activitats i les creacions dutes a terme per un FANDOM. El terme és quasi sinònim de FANART, però més ampli, ja que no es refereix únicament a obres artístiques sinó a tota mena d'activitats (trobades, COSPLAY, festivals...). Com a sinònim, podem utilitzar l'expressió FAN LABOR.

- FANART** Lit. “obra o obres artístiques fetes per un aficionat (d'alguna cosa)”. Es refereix al conjunt de creacions artístiques dutes a terme per un FANDOM. Pot incloure il·lustracions i dibuixos, FANFICTION, FANCOMICS, FANFILMS, etc.
- FANARTIST** **Rol** Persona que crea FANART.
- FANBLOG** Vegeu FANSITE.
- FANBOY** **Rol** Lit. “noi aficionat”. Dit d'un FAN masculí.
- FANCOMIC** FANART realitzat en forma de còmic. Se'l pot incloure dintre de la categoria de FANFICTION, encara que el seu format no sigui estrictament textual. Normalment es publiquen en forma de WEBCOMICS.
- FAN CONVENTION** Esdeveniment en què es reuneixen FANS que formen part d'un mateix FANDOM per tal de realitzar en grup tota mena d'activitats relacionades amb la seva afició (xerrades, jocs, compra-venta de *merchandising*, COSPLAY, etc.).
- FANDOM** Portmanteau, de FAN *dom(ain)*, lit. “domini de l'aficionat”, a imitació de mots com *kingdom*, *chiefdom*, etc. Terme de definició molt àmplia. S'utilitza sobretot per referir-se al conjunt de la comunitat, els costums, l'entorn, les creacions derivades (FANART, FANAC, FANFICTION), el FANON, etc. que giren al voltant d'una afició concreta, compartida per un grup de persones (FANS), normalment en relació amb un personatge cèlebre o un món de ficció. D'aquesta manera, podem distingir entre el FANDOM de *Star Trek*, el FANDOM de *Buffy the Vampire Slayer*, etc.
- FANFICER** **Rol** Escriptor de FANFICTION. Normalment s'escriu així en l'àmbit anglòfon, però en l'àmbit hispànic també es pot escriure FANFICKER. Altres variants: FICER, FICKER, FFICER, FFICKER.
- FANFICKER** **Rol** Vegeu FANFICER.
- FANFIC, FANFICT** Vegeu FANFICTION.
- FANFICTION** Lit. “obra fictícia feta per un aficionat (d'alguna cosa)”. Creació no comercial, quasi sempre en format escrit i generalment narrativa (tot i que també pot ser lírica), de vegades acompanyada per il·lustracions o material complementari, de distribució gratuïta a través d'Internet o de revistes amateur, derivada o bé de la vida d'un personatge cèlebre (REAL-PERSON FICTION), o bé d'una altra obra (normalment protegida per *copyright*) feta per un altre autor i sense el permís explícit d'aquest. Altres derivacions: FANFIC, FANFICT, FF, FF, FFIC, FFICT, FIC. Normalment s'utilitza

l'expressió completa, FANFICTION, per referir-s'hi com a disciplina o com a gènere (el FANFICTION), i les reduccions (FANFIC, FIG...) per referir-se a obres concretes de FANFICTION: he llegit un FANFIC, m'agrada aquest FIG, etc. De manera menys usual, el terme FANFICTION també es pot fer servir per referir-se a tota obra de FANART de ficció, encara que no sigui en format estrictament textual. Així, el terme FANFICTION també pot incloure els FANCOMICS i els FANFILMS.

- FANFILM** FANART realitzat en forma de gravació cinematogràfica. Se'l pot incloure dintre de la categoria de FANFICTION, encara que el seu format no sigui estrictament textual.
- FANGAME** FANART realitzat en forma de videojoc.
- FANGAMER** **Rol** Dit del creador de FANGAMES.
- FANGIRL** **Rol** Lit. “noia aficionada”. Dit d'una FAN femenina.
- FAN LABOR** Lit. “treball de l'aficionat”. Vegeu FANAC.
- FANNISH** Adjectiu utilitzat per referir-se a tot allò relacionat amb els FANS i amb el FANDOM.
- FANON** Portmanteau de FAN *canon*, lit. “cànon de l'aficionat”. S'utilitza normalment en oposició al terme CÀNON. Es refereix a tota aquella informació que el FANDOM accepta com a CÀNON encara que no hagi estat explicitada per aquest. Sovint es tracta de tòpics tan repetits o tan rellevants dins de l'àmbit del FANFICTION i del FANART que s'han acabat integrant com a CANÒNICS. El FANON també es coneix com a HEADCANON.
- FANÒNIC** **Contingut** FANONICAL en anglès. Dit d'allò que pertany al FANON.
- FANONICAL** **Contingut** Vegeu FANÒNIC.
- FANSERVICE** **Context** “Servei als aficionats”. Expressió, sovint derogatòria, que s'aplica als casos en què un autor de FANFICTION o de FANART inclou una escena o uns fets concrets en la seva obra per tal de guanyar-se el seu públic. Podríem dir que es tracta de la versió FANNISH de la demagògia.
- FANSITE** Expressió formada a partir de FAN i *site* (“lloc”), a imitació de *website* (“lloc web”). També se'n pot dir FANBLOG o FANPAGE. Terme força equivalent a FANZINE, referit a tota pàgina web temàtica mantinguda de manera no professional per un o més aficionats d'una cosa. Els FANSITES poden incloure FANART i serveis de publicació de FANFICTION, informació sobre el CÀNON i el FANON, dades sobre activitats organitzades pels FANS, fòrums...

- FANPAGE** Expressió formada a partir de **FAN** i *page* (“pàgina”), a imitació de l’expressió *webpage* (“pàgina web”). Vegeu **FANSITE**.
- FANVID** Abreujament de **FAN video**, “vídeo d’aficionat”. Un **FANVID** és un videomuntatge fet a partir d’imatges d’una o més fonts (pel·lícules, sèries de televisió, etc.), normalment escenes d’un mateix material audiovisual, ordenades de manera diferent de l’original i combinades amb un o més temes musicals per tal de construir un argument nou. El fet de crear **FANVIDS** es coneix com a **VIDDING**. Els creadors de **FANVIDS** s’anomenen **VIDDERS**.
- FANZINE** Portmanteau, de **FAN magazine**, lit. “revista de l’aficionat”. Terme referit a tota revista temàtica autopublicada, de manera no professional i no oficial, per **FANS** del tema que s’hi tracta. El terme va originar-se al **FANDOM** de la ciència-ficció i més tard es va estendre a la resta de **FANDOMS**. Els **FANZINES** acostumen a distribuir-se gratuïtament, i els seus creadors no en treuen cap compensació econòmica. Les primeres formes de **FANART** i **FANFICTION** es van publicar a **FANZINES**, fins que Internet va substituir-los com a mitjà de distribució principal. Actualment, gran part dels **FANZINES** existents es publica en forma de **WEBZINES**.
- FEEL-GOOD STORY**
- Contingut** Lit. “història per fer-te sentir bé”. Vegeu **FLUFF**.
- FEMMESLASH** **Contingut** Vegeu **FEMSLASH**.
- FEMSLASH** **Contingut** Derivació de l’expressió **SLASH** (sumant-hi les lletres *fem* de *female*, “dona”) referida a tota història de **FANART** o de **FANFICTION** en què apareix una relació lèsbica. Altres variants: **YURI**, **FEMMESLASH**, **FF**, **FF**, **F/E**, **F/F**.
- FF, FF, FFIC, FFICT, FIC**
- Vegeu **FANFICTION**.
- FF, FF, F/F, F/F**
- Contingut** Vegeu **FEMSLASH**.
- FICCER, FICKER, FFICCER, FFICKER**
- Rol** Vegeu **FANFICCER**.
- FILK** 1. De *folk*. Dins dels **FANDOMS** de fantasia i ciència-ficció, es coneix com a **FILK** la música popular elaborada i compartida pels **FANS**. Sovint és paròdica, tot i que no necessàriament. Acostuma a ser el resultat de la barreja de cançons conegudes amb acudits privats o referències al **CÀNON** i **FANON**.

2. **Contingut** Dins del món del FANFICTION, es coneix com a FILK un FANFIC que parodia una cançó popular. De vegades pren la forma d'un SONGFIC, però no necessàriament. Per exemple, la paròdia pot limitar-se al títol del FANFICTION i a alguns elements del seu diàleg, però la cançó no té per què aparèixer-hi explicitada com a tal.

FLAME **Paratext** Forma de REVIEW o de crítica destructiva que utilitza tota mena de recursos, normalment *ad hominem*, amb l'objectiu d'alterar o ferir emocionalment l'altra persona. En l'àmbit del FANFICTION, acostuma a produir-se quan un autor o lector expressa una opinió relativa al CÀNON que no es correspon amb la del FLAMER i aquest reacciona ofensivament. El FLAMING és la principal molèstia i por de les comunitats *online* de FICCERS. Als FANFICTION que tracten de temes controvertits, és habitual col·locar avisos contra els FLAMERS a les A/N del principi i del final dels capítols.

FLAMER **Rol** Dit d'una persona que escriu FLAMES.

FLAMING **Paratext** Vegeu FLAME.

FLUFF **Contingut** Lit., “pelussa, borrissol”. Dit dels FANFICS lleugers, optimistes i agradables. Oposició absoluta al DARKFIC. Acostumen a ser breus, DRABBLES o ONESHOTS, de caire familiar o romàntic, amb grans dosis de sentimentalisme. Dels FANFICTIONS que tenen FLUFF se'n diu FLUFFY, WAFF o FEEL-GOOD STORIES. Una altra variant del FLUFF s'anomena SCHMOOP.

FLUFFY **Contingut** Vegeu FLUFF.

FRIKI **Rol** De *freaky*, “estrany, estrofolari”. Mot emprat en català i en castellà per referir-se a FANS acèrrims d'alguna cosa, sovint de manera pejorativa. La seva versió anglesa és GEEK; la seva versió japonesa, OTAKU.

FURRY 1. **Contingut** Lit. “pelut”. Dit d'animals antropomòrfics, és a dir, de personatges de complexió humanoide però amb característiques animals evidents, com ara orelles, cua, morro o pèl. La comunitat FURRY, formada pels seguidors d'aquesta mena de personatges, representa una subcultura pròpia i característica dins del FANDOM. FURRY també es pot aplicar com a adjectiu a tota mena d'obers de FAN LABOR: FANFICTION FURRY, CÒMIC FURRY, CONVENCIÓ FURRY, etc.

G

- GARY STU** **Contingut** Vegeu MARY SUE.
- GEEK** **Rol** Terme anglès equivalent al mot FRIKI en la nostra llengua.
- GEN** **Contingut** Dit dels FANFICS de categoria “general”, una opció disponible a molts arxius. S'utilitza per referir-se a aquelles històries en què l'aspecte fonamental de l'argument no és el romàntic, sinó un altre (aventura, acció, etc.). Els FANFICS GEN també poden anomenar-se GENFICS.
- GENFIC** **Contingut** Vegeu GEN.

H

- HALF-DRABBLE** **Format** Vegeu DRABBLE.
- HATEFIC** **Contingut** Lit. “FANFICTION d'odi”. Vegeu BASHING.
- H/C, HC.** **Contingut** Vegeu HURT/COMFORT.
- HEADCANON** Vegeu FANON.
- HET** **Contingut** Abreviació d“heterosexual”. TAG utilitzada per indicar que un FANFICTION conté una o més relacions heterosexuales, en oposició a SLASH o FEMSLASH.
- HURT/COMFORT** **Contingut** Gènere clàssic de FANFICTION, originari del FANDOM de *Star Trek*, en què un personatge és ferit (sigui físicament o emocional) i un altre personatge el consola i el salva. També es pot escriure H/C o HC.

I

- IC** **Contingut** Vegeu OOO.

L

LARRY STU **Contingut** Vegeu **MARY SUE**.

LEGENDARY BADFIC

Contingut “**BADFIC** llegendari”. **BADFIC** particularment conegut a causa de la seva qualitat exageradament baixa.

LEMON **Contingut** Lit. “llimona”. Terme originari dels **FANDOMS** de **MANGA/ANIME**, referit a històries o escenes de **FANFICTION** en què apareix sexe explícit. Quan el **LEMON** que hi apareix és molt extrem i gratuït, els relats poden anomenar-se **PWP** o **SMUT**.

LEMONADE **Contingut** Lit. “llimonada”. Terme originari dels **FANDOMS** de **MANGA/ANIME**, utilitzat per referir-se a escenes sexuals suaus, de tipus **FLUFFY**.

LIME **Contingut** Lit. “llima”. Terme originari dels **FANDOMS** de **MANGA/ANIME**, referit a històries en què apareixen relacions sexuals no explícites.

M

MAINSTREAM Dit de la majoria, d'allò conegut per la major part de les persones: mitjans de comunicació de masses, moda, cultura popular majoritària, creences i referents compartits arreu del món... Es tracta d'una realitat estretament lligada a la societat consumista i globalitzada.

MALE PREG, MALE PREGNANCY

Contingut Vegeu **MPREG**.

MANGA Dit dels còmics propis del Japó.

MANGAKA **Rol** Persona que crea còmics **MANGA**.

MARTY STU **Contingut** Vegeu **MARY SUE**.

MARY JOE **Contingut** Vegeu **MARY SUE**.

MARY SUE **Contingut** Probablement el tòpic més estès i conegut en l'àmbit del **FANFICTION**. El seu origen es troba, com el de tants altres con-

ceptes, en el FANDOM de *Star Trek*. MARY SUE és un nom genèric. Originalment es referia a un personatge femení, però pot referir-se també a personatges masculins (en aquest cas, s'acostumen a utilitzar les denominacions MARTY STU, GARY STU, LARRY STU, MARY JOE i MARTY SAM). Una MARY SUE és un OC que representa una auto-inserció (SELF-INSERTION, SELF-INSERT o SI) de l'autor del FANFIC dins de la història: es tracta, de fet, del paradigma bàsic de l'auto-inserció o de l'*avatar* dins del món del FANDOM. Les MARY SUES acostumen a ser personatges idealitzats, que de seguida atreuen tota l'atenció dels personatges i de l'argument i que tenen tota mena de poders i d'habilitats. Típicament, la MARY SUE trasllada a la ficció tot allò que el seu autor (o autora, més sovint) voldria ser en la realitat, les seves inseguretats i desitjos personals. MARY SUE és un terme bàsicament pejoratiu, ja que aquesta mena de personatges quasi sempre desequilibra els arguments i contradiu el CANON. Tanmateix, hi ha qui ha intentat crear MARY SUES “ben escrites”, com a forma de CHALLENGE, i les reivindica com a mecanisme creatiu legítim.

MARTY SAM **Contingut** Vegeu MARY SUE.

METAFIC **Contingut** Gènere AU caracteritzat pel trencament de la “quarta paret”, és a dir, en què els protagonistes de l'obra són mers actors, conscients que estan interpretant un paper i que els personatges interpretats són “ficticis”. Se l'anomena METAFIC, de *meta* (“metaliteratura”, “metaficció”, “metatextualitat”), perquè normalment aquesta estratègia s'aprofita per realitzar comentaris crítics respecte de l'obra original o, més sovint, respecte d'altres FANFICS, ridiculitzant certs tòpics com ara el FLUFF, el PWP o les MARY SUES.

M/M, m/m, MM, mm

Contingut Vegeu SLASH.

MODERN-TIME AU

Contingut Subgènere d'AU en què la història és traslladada a un context realista actual. S'acostuma a aplicar quan les històries originals ocorren en mons fantàstics o llunyans en temps o espai.

MPREG

Contingut Abreujament de MALE PREGNANCY (“embaràs masculí”). Dit del FANFICTION en què apareix un personatge masculí embarassat. Usualment funciona com a subgènere del SLASH. Altres variants: MALE PREG.

MULTIFANDOM Dit d'allò que inclou més d'un FANDOM. Per exemple, pot utilitzar-se per referir-se a arxius de FANFICTION o a obres del gènere CROSSOVER.

N

NEXTGEN **Contingut** Abreujament de NEXT GENERATION (“següent generació”). Subgènere de FANFICTION en què els protagonistes són la generació següent de la marcada dins del CÀNON referencial, és a dir, en què es tracta sobre els seus fills. Altres variants: NEXTGEN FIG.

NEXTGEN FIG, NEXT GENERATION

Contingut Vegeu NEXTGEN.

NONCON **Contingut** Abreujament de *non-consensual*, “no consentit”. Modalitat de WARNING que indica l'aparició de relacions sexuals no consentides en l'argument. Aquesta mena de FANFICS també poden anomenar-se RAPEFICS. Pels casos en què el consens és ambigu s'utilitza l'expressió DUBCON, de *dubious consent*, “consentiment dubtós”.

NSFW **Contingut** Sigles de *Not Safe For Work*, “imprudent per la feina”. S'utilitza per referir-se a contingut per adults, normalment de tipus visual. El terme oposat és SFW, *Safe For Work* (“prudent per la feina”).

O

OC **Contingut** De l'anglès *original character*, lit. “personatge original”. En l'àmbit del FANFICTION, s'utilitza per referir-se a tot personatge inventat per l'autor del FANFIC, que no apareix a l'obra CANÒNICA de referència. Els OC sovint són mal vistos en les comunitats de FANFICCERS, ja que fàcilment poden convertir-se en MARY SUES. Altres variants: OMC, OFC.

OFC **Contingut** *Original Female Character* (“personatge original femení”). Vegeu OC.

- OOO** **Contingut** Sigles d'*Out of Character*, “impropi, no propi d'una persona”. Expressió utilitzada quan un personatge, dintre d'un FANFIC, és representat amb una personalitat que no es correspon amb la que tenia originalment al CÀNON. L'**OOO** pot tractar-se d'un error pel qual l'autor es disculpa, al·legant a la seva poca habilitat, però també pot ser una tria deliberada (i, per tant, una forma d'AU). El seu contrari és **IC**, *In Character*.
- OMC** **Contingut** *Original Male Character* (“personatge original masculí”). Vegeu **OC**.
- ONESHOT** **Format** Lit. “un tret, una tirada”. Dit d'un FANFICTION que té un únic capítol, però és massa llarg per ser considerat un DRABBLE. Pot arribar a tractar-se de capítols força extensos, però normalment de no més d'unes 10.000 paraules. Per als FANFICS de dos capítols o de tres, es poden emprar les expressions TWOSHOT i THREESHOT respectivament, tot i que són menys habituals.
- OTAKU** **Rol** Terme japonès. Fora del Japó s'utilitza per referir-se a les persones aficionades al MANGA i/o a L'ANIME; dins del Japó s'aplica, sovint de manera pejorativa, més o menys com a sinònim de GEEK o FRIKI.
- OTP** **Paratext** Sigles de *One True Pairing* (“l'únic i veritable aparellament”). L'utilitzen els lectors de FANFICS romàntics per referir-se a la seva parella preferida de personatges. Les **OTP** són un motiu important de discussió i debat a les comunitats.

P

- PAIRING** **Paratext** Lit. “aparellament”. Criteri de classificació de les obres de FANFICTION segons els personatges que hi tenen una relació romàntica. Per exemple, és possible preguntar: “quins PAIRINGS té aquest FANFIC?”.
- PLOTBUNNY** **Paratext** Lit. “conill de la trama”. Expressió típica dels escriptors de FANFICTION, equivalent a la paraula “inspiració” o “idea”. Un escriptor té un PLOTBUNNY quan se li ocorre una bona idea per escriure una història.
- POP CULTURE** Abreujament de *popular culture*, “cultura popular”. Expressió d'ús habitual per referir-se a la cultura popular contemporània, centrada en els mitjans de masses, en les sèries de televisió i el

cinema, en els nous grans gèneres com la ciència-ficció i la fantasia, en els videojocs, etc. El FANDOM, el FANART i el FANFICTION mantenen una relació estreta amb la CULTURA POP.

POV

Paratext Sigles de *point of view*, “punt de vista”. Aquesta expressió, d'ús general en tots els àmbits de la narrativa, ha pres una importància cabdal dins del món del FANFICTION. Els FANFICS acostumen a tenir un punt de vista focalitzat, sigui en primera o en tercera persona, i aquest punt de vista pot anar canviant d'un capítol a un altre, o, fins i tot, dins del mateix capítol. Per tal d'evitar confusions, el POV moltes vegades s'explicita a les notes del capítol o dins del text mateix. Sempre se'n van servir les sigles i rarament s'escriu l'expressió sencera.

PROMPT

Context Lit. “provocació, recordatori, avís”. De la mateixa manera que els CHALLENGES, els PROMPTS són jocs que insten els escriptors de FANFICTION a escriure històries basades en les idees d'altres persones. Un PROMPT pot realitzar-se de manera comunitària o es pot transmetre de manera unipersonal. Una persona dona una idea i un altre escriptor, o una sèrie d'altres escriptors, l'accepta i escriu a partir d'aquesta. A diferència dels CHALLENGES, però, els PROMPTS no tenen per què ser complicats de dur a terme i, a més, moltes vegades consisteixen en una o en poques paraules i s'agrupen en sèries. Per exemple, un possible joc de PROMPTS seria proposar “Els cinc elements: aigua, aire, terra, foc, èter” i que els escriptors redactessin 5 DRABBLES o ONESHOTS relacionats amb aquestes cinc temàtiques. Un fanfic escrit a partir d'un prompt es pot anomenar PROMPTFIG.

PROMPTFIG

Context Vegeu PROMPT.

PWP

Contingut Té dues interpretacions: *Plot? What Plot?* (“Argument? Quin argument?”) o, simplement, *Porn Without Plot* (“Pornografia sense argument”). S'utilitza per referir-se a històries en què el centre d'atenció és el sexe explícit i la resta de l'argument no té importància. També se l'anomena SMUT. Posteriorment s'han creat expressions similars a aquest terme, fent-ne broma, com ara TWT (*Time? What Time?*, “Temps? Quin temps?”), quan el FANFIC es troba situat en una línia temporal indefinida, o EWE (*Epilogue? What Epilogue?*, “Epíleg? Quin epíleg?”), TAG pròpia del FANDOM de *Harry Potter* que s'aplica a FANFICS AU en què s'ignora l'epíleg de l'últim llibre de la saga.

R

- RATING** **Paratext** “Classificació per edat”. La major part de les pàgines web de FANFICTION ofereix, i sovint requereix, una classificació per RATING de les històries que s'hi inclouen. És a dir: l'autor del FANFICTION ha d'aproximar, tenint en compte el contingut del text que publica, per a quines edats resulta adequat i per a quines, no. Existeixen dos sistemes de RATINGS utilitzats habitualment: el sistema clàssic cinematogràfic americà i el sistema adoptat per *FanFiction.Net*.
- El sistema americà funciona així: **G**: audiències generals; **PG**: *Parental Guidance*, audiències generals però amb acompanyament dels pares; **PG-13**: per a majors de 13 anys; **R**: *Restricted*, per a majors de 17 anys, i **NC-17**, per a majors de 18 anys.
- El sistema de *FanFiction.Net* funciona d'aquesta manera: **K**: *Kids*, “nens”, per a totes les edats; **K+**: per a totes les edats però amb avisos, equivalent a PG; **T**: *Teens*, “adolescents”, equivalent al PG-13; **M**: *Mature*, per a majors de 16 anys, i **MA**: *Mature Adult*, per a majors de 18 (aquesta última categoria està prohibida a *FanFiction.Net*).
- RAPEFIC** **Contingut** De *rape*, “violació”. Vegeu NONCON.
- REAL-PERSON FICTION** **Contingut** Lit. “ficció basada en una persona real”. Dit d'aquells FANFICS basats en personatges reals, com ara polítics, músics, escriptors, etc. Altres variants: RPF.
- REC** **Paratext** Abreujament de *recommendation* (“recomanació”). Dit del fet de recomanar un FANFIC a una altra persona o d'escriure'n una ressenya. Els RECS són una activitat usual i sovint sistematitzada en forma de llistes i arxius.
- RECLIST** **Paratext** Dit d'una pàgina en què s'inclou una llista de RECS. Un terme alternatiu és RECPAGE.
- RECPAGE** **Paratext** Vegeu RECLIST.
- REVENGEFIC** **Contingut** Lit. “fic de revenja”. Vegeu BASHING.
- REVIEW** **Paratext** “Revisió”. Paraula utilitzada per referir-se als comentaris deixats pels lectors després de la lectura d'un FANFIC o d'un

capítol d'un FANFIC. La major part dels arxius ofereix l'opció automàtica de deixar REVIEWS i encoratja els lectors a fer-ho. Els REVIEWS, malgrat el seu nom, no tenen per què ser crítics, sinó que normalment es limiten a expressar entusiasme, a agrair a l'escriptor la seva feina i a demanar-li que s'afanyi en publicar el proper capítol, si s'escau.

RPF

Contingut Vegeu REAL-PERSON FICTION.

R&R

Paratext *Read and Review*, “llegeix i deixa un comentari”. Expressió utilitzada pels escriptors de FANFICTION per encoratjar els seus lectors a redactar un REVIEW després de llegir la seva història.

S

SCHMOOP

Contingut Variant de FANFICTION romàntic especialment sentimental i dolça, sovint fins arribar a l'extrem de l'exageració. Vegeu FLUFF.

SELF-INSERT, SELF-INSERTION, SI

Contingut Vegeu MARY SUE.

SFW

Contingut Vegeu NSFW.

SHIP

Paratext Abreujament de *relationship*, lit. “relació”. Expressió similar a PAIRING. A l'hora de classificar FANFICTIONS, PAIRING i SHIP s'utilitzen de manera intercanviable per tal de designar les relacions que hi apareixen. En altres contextos, però, SHIP pot tenir una connotació especial. Un SHIP es produeix quan un FAN o un grup de FANS donen suport a un PAIRING en concret i l'impulsen. PAIRING és, per tant, una expressió objectiva (si existeix o no existeix una certa relació romàntica dins d'un FANFIC particular), mentre que SHIP suposa una implicació emocional i una “subdivisió” de FANS dintre d'un mateix FANDOM, en què uns prenen un partit i uns altres, un altre. L'acció de suportar un SHIP s'anomena SHIPPING, mentre que de la persona que la duu a terme se'n diu SHIPPER. Quan una persona suporta un SHIP, aquest pot ser la seva OTP, però no necessàriament.

SHIPPER

Paratext Vegeu SHIP.

SHIPPING

Paratext Vegeu SHIP.

SHOCKFIC	Contingut Vegeu DARKFIC .
SHŌNEN-AI	Contingut Del japonès, lit. “amor de nois”. Vegeu YAOI .
SHŌJO-AI	Contingut Del japonès, lit. “amor de noies”. Vegeu YURI .
SLASH	Contingut Terme referit a tota mena d'històries de FANART i FANFICTION en què hi apareixen un o més PAIRINGS homosexuals. El seu origen, situat al FANDOM de <i>Star Trek</i> , és la barra o “slash” (/) que s'acostuma a col·locar entre els noms de dos o més personatges quan aquests són aparellats dins d'un FANFIC (Kirk/Spock). L'expressió pot referir-se tant a relacions entre homes com a relacions entre dones, tot i que normalment les relacions lèsbiques reben la seva denominació pròpia (vegeu FEMSLASH). Altres variants (referides únicament a relacions entre dos homes) són YAOI , M/M , m/m , MM , mm . Per veure les variants femenines, consulteu l'entrada FEMSLASH .
SMUT	Contingut “Obscenitat”. Vegeu PWP .
SONGFIC	Format Lit. “ FANFICTION de cançó”. Gènere de FANFIC en què apareix una cançó dintre del text. La cançó pot trobar-se al principi, al final o a l'interior del FANFIC , tot i que normalment les seves estrofes es van intercalant amb la narració. Aquesta cançó, que gairebé mai no ha estat escrita per l'autor sinó que pertany a algun grup de música reconegut o a la banda sonora d'una pel·lícula, pretén afegir una nova capa de profunditat interpretativa a la resta de la narració i s'hi relaciona d'alguna manera. Per qüestions de drets d'autor, la pàgina FanFiction.Net no permet la publicació de SONGFICS al seu arxiu.
SPOILER	Paratext Podria traduir-se com “allò que espatlla o esbudella alguna cosa”. Aquesta expressió, d'ús generalitzat en tots els àmbits i que també arriba fins al català i al castellà en forma de neologisme, es fa servir per referir-se a tota aquella informació anticipatòria que ens pot espatllar l'efecte sorpresa a l'hora de llegir o visualitzar una obra. Es tracta d'una modalitat molt important de WARNING al món del FANFICTION i del FANART . Quan un FANFICTION , per exemple, està basat en una certa temporada d'una sèrie, l'autor moltes vegades avisarà d'aquest fet a les notes o a la descripció, per tal que aquelles persones que encara no hagin vist aquesta temporada no llegeixin el capítol i així n'evitin els SPOILERS .

T

- TAG** **Paratext** Lit. “etiqueta”. Dit de les categories i indicacions descriptives de tot tipus que s'utilitzen als arxius de FANFICTION per tal de classificar les històries i facilitar-ne la cerca i discriminació. Al món del FANFICTION, com en molts altres àmbits de la xarxa, les TAGS sovint no estan jerarquitzades, de manera que podem trobar al mateix nivell gèneres pròpiament dits (AU), subgèneres (MPREG), estratègies o tòpics utilitzats al text (MARY SUE), PAIRINGS (Ron/Hermione), estatus (WIP), WARNINGS (CHARACTER DEATH), etc.
- THREESHOT** **Format** Vegeu ONESHOT.
- TREKKIE** **Rol** Dit dels fans de *Star Trek*.
- TROLL** **Rol** Expressió utilitzada a Internet en general per referir-se a qualsevol persona que altera l'ordre natural d'una conversa, normalment mitjançant missatges molestos, ofensius i/o destinats a enfadar o ferir la resta de participants. L'acció d'actuar com a TROLL s'anomena TROLLING. Al món del FANFICTION, el TROLL es pot manifestar de dues maneres bàsiques: a través dels FLAMES i a través dels TROLLFICS.
- TROLLFIC** **Contingut** Un TROLLFIC és un FANFICTION deliberadament ofensiu, que utilitza tota mena de mecanismes per tal d'irritar i alterar els membres del FANDOM: OOC, MARY SUES, mala escriptura, repetició de tòpics, contradicció del CANON, paròdia d'elements del FANON, etc. Moltes vegades, els trollfics entren dins de la categoria de BADFICS, per bé que sovint siguin BADFICS deliberats.
- TROLLING** **Paratext** Vegeu TROLL.
- TWOSHOT** **Format** Vegeu ONESHOT.
- TWT** **Contingut** Vegeu PWP.

U

- UBER** **Contingut** De la partícula germànica *uber* o *über*, equivalent al prefix llatí “super”. Gènere procedent del **FANDOM** de *Xena: Warrior Princess*. Es tracta d'una forma d'**AU** en què es prenen uns personatges del **CÀNON** i se'n creen versions alternatives, a mode de *doppelganger*, com ara ancestres, descendents llunyans o propers, reencarnacions, versions paral·leles en una altra realitat, etc. Els personatges **UBER** sempre tindran un nom diferent del dels seus referents, però se'ls reconeixerà per l'aspecte físic, la personalitat i altres circumstàncies. Dels **FANFICS UBER** també se'n pot dir **UBERFICS**.
- UBERFIC** **Contingut** Vegeu **UBER**.

V

- VERSE** **Contingut** D'*universe*, “univers”. Sufix utilitzat de manera genèrica per classificar els **FANFICS** en gèneres i **FANDOMS**. Per exemple: en el cas de *Harry Potter*, existeixen tant llibres com pel·lícules de la saga. Per tal de distingir els **FANFICS** basats en els llibres d'aquells basats en les pel·lícules, aquests últims es classificaran com a **FANFICS movieverse**. També és possible parlar de **FANDOMS** d'aquesta manera: *Potterverse*, *Xenaverse*, *Buffyverse*, etc.
- VIDDER** **Rol** Vegeu **FANVID**.
- VIDDING** Vegeu **FANVID**.

W

- WAFF** **Contingut** Sigles de *Warm and Fluffy Feelings* (“sentiments càlids i agradables”). Vegeu **FLUFF**.
- WARNINGS** **Paratext** Lit. “avisos”. Tipus d'etiquetes o **TAGS** que s'utilitza per avisar els lectors d'una sèrie d'elements argumentals que poden no desitjar o no estar d'acord amb la seva edat. Per exemple, són **WARNINGS** típics **SLASH** i **FEMSLASH**, **CHARACTER DEATH**, **OOOC**, **SPOILERS** diversos, **LEMON**, *incest*, **NONCON**, **DARKFIC**, etc.

- WEBCOMIC** Còmic publicat a través de la xarxa, normalment de manera periòdica.
- WEBZINE** Portmanteau de *web* i *magazine*, “revista web”. Revista publicada a través de la xarxa. En l'actualitat, la major part de FANZINES es publica en aquest format.
- WIKI** Pàgina web interactiva, editable de manera fàcil i ràpida a través del navegador web. Les WIKIS funcionen a través de bases de dades, a les quals s'incorporen tot un seguit d'articles que poden enllaçar-se entre ells i incloure's en categories i subcategories. Normalment es troben obertes a ser editades per qualsevol persona i els canvis no són revisats abans de la seva publicació; malgrat això, aquestes pàgines registren tots els canvis que s'hi efectuen en un complex historial, de manera que en casos de vandalisme o d'equivocacions és possible retornar ràpidament la pàgina al seu estat anterior. Les WIKIS s'utilitzen sovint com a eines per tal d'emmagatzemar i compartir coneixements relacionats amb el CÀNON i el FANON.
- WIP** **Format** De *work in progress*, “treball en procés”. TAG utilitzada per indicar que un FANFICTION es troba incomplet i que encara s'està escrivint i publicant.

X

- X-OVER** **Contingut** Vegeu CROSSOVER.

Y

- YAOI** **Contingut** Terme d'origen japonès referit als MANGA i ANIME que tracten sobre relacions entre dos homes, normalment amb l'aparició de sexe explícit. Per referir-se als relats gais sense sexe explícit, pot utilitzar-se l'expressió equivalent SHŌNEN-AI. Per extensió, aquests termes també s'utilitzen al món del FANFICTION, sobretot quan aquest es troba basat, al seu torn, en obres de MANGA o d'ANIME. Vegeu SLASH, YURI i FEMSLASH.

YURI

Contingut Terme d'origen japonès. Lit. “lliri”. S'utilitza per referir-se als MANGA i ANIME que tracten sobre relacions lèsbiques, hi aparegui o no sexe explícit. Per referir-se a les històries lèsbiques sense sexe explícit, també pot utilitzar-se l'expressió equivalent SHÔJO-AI. Per derivació, aquests dos termes s'utilitzen també al món del FANFICTION, sobretot quan aquest es troba basat, al seu torn, en obres de MANGA o d'ANIME. Vegeu FEMSLASH. Els equivalents masculins del YURI i el SHÔJO-AI són el YAOI i el SHÔNEN-AI.